दैनिक
राज्य लोकतंत्र
नवी दिशा... नवे विचार...

आरएनआय : MAHMAR/2021/85884 | सोमवार, दि. १९ ऑक्टोबर २०२६ | वर्ष - २ अंक - २६ पाने - ४ | पुणे/पिंपरी-चिंचवड

आजचे पंचांग

दिनांक: १९ ऑक्टोबर २०२६ वार: सोमवार माह (अमावस्यांत / पूर्णिमांत): आश्विन ऋतू: शरद ऋतू अयन: दक्षिणायन पक्ष: शुक्ल पक्ष तिथी: अष्टमी तिथी (सकाळी १०:५१ पर्यंत), त्यानंतर नवमी तिथी नक्षत्र: उत्तराषाढा नक्षत्र (दुपारी ०३:३८ पर्यंत), त्यानंतर श्रवण नक्षत्र योग: धृति योग (२० ऑक्टोबर रात्री १२:३४ पर्यंत), त्यानंतर शूल योग

पुण्यात २४ ऑक्टोबरला स्त्रीवादी साहित्य संमेलन

पुणे : स्त्रीच्या अभिव्यक्तीला बळ देण्यासाठी आणि तिचे अधिकार, विकास व सक्षमीकरण साहित्यातून मांडण्यासाठी २४ ऑक्टोबर २०२६ रोजी पुण्यात 'स्त्रीवादी साहित्य संमेलन' आयोजित करण्यात आले आहे. बदलत्या डिजिटल वास्तवात ज्येष्ठ व नवोदित लेखिकांमध्ये संवाद घडवून आणणे हा या संमेलनाचा मुख्य उद्देश असल्याचे प्रतिपादन विधान परिषदेच्या उपसभापती डॉ. नीलम गोऱ्हे यांनी केले.

फुकट योजनांच्या घोषणांनी राज्याच्या तिजोरीवर ताण; हक्काच्या थकबाकीला मात्र आर्थिक भाराचे कारण नको!

फडणवीस सरकारच्या आर्थिक नियोजनावर प्रश्नचिन्ह; शिक्षकांच्या वेतनहक्काबाबत मुंबई उच्च न्यायालयाचा महत्त्वपूर्ण निर्वाळा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र
मुंबई : वृत्तसंस्था

लोकप्रिय घोषणांच्या जोरावर राजकीय लाभ मिळविण्यासाठी राबविल्या जाणाऱ्या मोफत योजनांचा राज्याच्या आर्थिक नियोजनावर किती परिणाम होतो, हा प्रश्न पुन्हा एकदा ऐरणीवर आला आहे. एका बाजूला सरकारकडून विविध कल्याणकारी योजनांसाठी मोठ्या आर्थिक तरतुदी आणि लाभांच्या घोषणा केल्या जात असताना, दुसऱ्या बाजूला शिक्षकांच्या कायदेशीररीत्या देय असलेल्या वेतनलाभांचा प्रश्न न्यायालयापर्यंत पोहोचतो, ही बाब राज्याच्या आर्थिक प्राधान्यक्रमांवर विचार करायला लावणारी आहे.

पाचव्या वेतन आयोगानुसार सुधारित वेतनश्रेणीचा लाभ १ जानेवारी २००० ऐवजी १ जानेवारी १९९६ पासून देण्याचे आदेश मुंबई उच्च न्यायालयाने महाराष्ट्र सरकारला दिले आहेत. राज्याच्या तिजोरीवर आर्थिक भार पडतो, हे कारण देऊन शिक्षकांना त्यांचे कायदेशीर हक्क नाकारता येणार नाहीत, असा स्पष्ट निर्वाळा न्यायालयाने दिला. या निर्णयामुळे संबंधित पात्र शिक्षकांना सुधारित वेतनश्रेणीनुसार लाभ मिळण्याचा मार्ग मोकळा झाला आहे.

या निकालाच्या पार्श्वभूमीवर राज्य सरकारच्या आर्थिक व्यवस्थापनाबाबत काही मूलभूत प्रश्न उपस्थित होतात. निवडणुका आणि राजकीय लोकप्रियता लक्षात घेऊन योजनांची घोषणा करणे सोपे असते; मात्र त्यासाठी आवश्यक निधीची तरतूद, दीर्घकालीन आर्थिक परिणामांचा अंदाज आणि इतर अनिवार्य खर्चांचे नियोजन करणे तितकेच महत्त्वाचे असते. मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या नेतृत्वाखालील सरकारच्या काळात राबविण्यात येणाऱ्या विविध आर्थिक लाभांच्या योजनांचा खर्च, त्यांची शाश्वतता आणि त्यासाठीची निधीव्यवस्था यांचा पारदर्शक आढावा घेण्याची गरज आहे.

महिलांसाठीची आर्थिक मदत, शेतकऱ्यांसाठीच्या योजना आणि अन्य कल्याणकारी लाभ यांचे सामाजिक महत्त्व नाकारता येणार नाही. गरजू नागरिकांना मदत करणे ही सरकारची जबाबदारीच आहे. मात्र, या योजनांची अंमलबजावणी करताना महसुली उत्पन्न, कर्जाचा वाढता बोजा, विकासकामांसाठी उपलब्ध निधी आणि कर्मचारीवर्गाची देणी यांचा समतोल राखला जातो का, हा खरा प्रश्न आहे. लोककल्याणाच्या योजनांना विरोध नव्हे; तर त्यासाठी सक्षम आर्थिक नियोजनाची मागणी महत्त्वाची आहे.

शिक्षकांचे वेतनविषयक लाभ असोत किंवा कर्मचाऱ्यांची अन्य कायदेशीर देणी, ती सरकारच्या आर्थिक सोयीवर अवलंबून राहू शकत नाहीत. न्यायालयाच्या निर्णयातून हाच मूलभूत संदेश पुढे आला आहे. लोकप्रिय योजनांसाठी निधी उपलब्ध होत असेल, तर कायदेशीर हक्कांच्या पूर्ततेसाठी आर्थिक अडचणींचे कारण कितपत ग्राह्य धरायचे, याचा सरकारने गांभीर्याने विचार करायला हवा. राज्याची तिजोरी ही कोणत्याही सरकारची खासगी मालमत्ता नाही; ती जनतेच्या करातून उभी राहिलेली सार्वजनिक संपत्ती आहे. त्यामुळे घोषणांपेक्षा आर्थिक शिस्त, आश्वासनांपेक्षा निधीची उपलब्धता आणि राजकीय फायद्यापेक्षा जनतेच्या दीर्घकालीन हिताला प्राधान्य देणे आवश्यक आहे. अन्यथा, आजच्या लोकप्रिय निर्णयांचा आर्थिक भार उद्याच्या विकासकामांवर आणि पुढील पिढ्यांवर पडण्याचा धोका नाकारता येणार नाही.

सारांश वृत्त

अभ्यासिकेच्या तोडफोडीप्रकरणी नगरसेवकासह पाच जणांवर गुन्हा दाखल

■ पुणे : प्रतिनिधी

पुण्यातील पर्वती पायथा परिसरात असलेल्या एका अभ्यासिका आणि ग्रंथालयात घुसून तोडफोड केल्याप्रकरणी राष्ट्रवादी काँग्रेसच्या (अजित पवार गट) नगरसेवकासह पाच जणांविरुद्ध पर्वती पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. साहित्याचे नुकसान करण्यासह तक्रारदाराला जातीवाचक शिवीगाळ आणि अपमानास्पद वागणूक दिल्याचा गंभीर आरोप फिर्यादीत करण्यात आला आहे.

मुकुंद अनिल उर्फ अनिरुद्ध गायकवाड (रा. राजीव गांधीनगर, पर्वती पायथा) यांनी याप्रकरणी फिर्याद दिली आहे. त्यानुसार, नगरसेवक सूरज नथूराम लोखंडे, प्रिया शिवाजी गढादे-पाटील, शिवा भिवा गढादे-पाटील, प्रेमराज शिवाजी गढादे-पाटील आणि कुमार जाधव यांच्यावर हा गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे.

पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, फिर्यादी गायकवाड यांचे पर्वती पायथा परिसरात अभ्यासिका आणि ग्रंथालय आहे. १७ सप्टेंबर रोजी सायंकाळी आरोपींनी या ठिकाणी बळकावून प्रवेश करत साहित्याची तोडफोड केली आणि साहित्य चोरून नेले. या घटनेची विचारणा करण्यासाठी गायकवाड गेले असता, आरोपींनी सर्वांसमक्ष त्यांचा अपमान करून जातीवाचक शिवीगाळ केली. या प्रकरणी बेकायदा प्रवेश, तोडफोड, चोरी आणि ॲट्रॉसिटी कायद्यान्वये (अनुसूचित जाती-जमाती अत्याचार प्रतिबंधक कायदा) गुन्हा दाखल करण्यात आला असून, सहायक पोलीस आयुक्त गजानन पवार पुढील तपास करत आहेत.

मतचोरी करणाऱ्यांना किंमत चुकवावी लागेल; राहुल गांधींचा मोदी, शहा आणि ज्ञानेश कुमारांवर आरोप

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र
पणजी : वृत्तसंस्था

मतदारांच्या अधिकारांशी तडजोड होत असल्याचा आरोप करत काँग्रेस नेते आणि लोकसभेतील विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी यांनी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी, केंद्रीय गृहमंत्री अमित शहा आणि मुख्य निवडणूक आयुक्त ज्ञानेश कुमार यांच्यावर रविवारी जोरदार टीका केली. मतचोरी करणाऱ्यांना त्याची किंमत चुकवावी लागेल, असा इशाराही त्यांनी दिला.

गोव्यात काँग्रेसच्या 'गोवा रक्षण यात्रे'चा समारोप मडगाव येथील सभेने झाला. आगामी विधानसभा निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर आयोजित या यात्रेत निवडणूक प्रक्रियेची पारदर्शकता आणि मतदारांच्या अधिकारांचा मुद्दा केंद्रस्थानी होता.

राहुल गांधी यांनी आरोप केला की, मोदी पडद्यामागून मतचोरीची योजना आखतात, अमित शहा तिची अंमलबजावणी करतात आणि मुख्य निवडणूक आयुक्त ज्ञानेश कुमार हे त्यासाठी यंत्रणा वापरतात. हे आरोप असून, त्यासंदर्भातील पुरावे आणि संबंधितांची भूमिका स्वतंत्रपणे तपासणे आवश्यक आहे.

लोकशाहीमध्ये प्रत्येक मताला समान महत्त्व असणे आणि मतदारांचा कौल सुरक्षित राहणे ही मूलभूत तत्त्वे आहेत. त्यामुळे मतदारयादी, मतदान प्रक्रिया आणि निवडणूक व्यवस्थेच्या पारदर्शकतेबाबत उपस्थित होणाऱ्या प्रश्नांची निष्पक्ष चौकशी होणे महत्त्वाचे आहे.

राहुल गांधी यांच्या आरोपांवर भाजप आणि निवडणूक आयोगाकडून काय प्रतिक्रिया दिली जाते, तसेच हा मुद्दा गोव्यातील निवडणूक राजकारणात कसा पुढे येतो, याकडे लक्ष लागले आहे.

सत्तापरिवर्तनासाठी निवडणुकीत उतरा; फडणवीसांचा उद्धव ठाकरेंना टोला

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र
मुंबई : वृत्तसंस्था

देशात सत्तापरिवर्तन घडवायचे असेल, तर राज्यघटनेच्या चौकटीत राहून निवडणुकीच्या मैदानात उतरावे आणि जनतेचा जनादेश मिळवावा, असे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी रविवारी स्पष्ट केले. उद्धव ठाकरे यांच्या सत्तापरिवर्तनासंबंधीच्या विधानावर टीका करताना त्यांनी ठाकरे यांना थेट निवडणुकीचे आव्हान दिले.

दिल्लीत आंदोलकांवरील कथित हिंसाचाराच्या मुद्द्यावरून उद्धव ठाकरे यांनी ज्येष्ठ वकील प्रशांत भूषण यांच्या सत्तापरिवर्तनाच्या मागणीला पाठिंबा दिला होता. त्यावर प्रतिक्रिया देताना फडणवीस यांनी भारतात निर्णय संसदेत आणि मतपेटीतून होतात, रस्त्यावर नव्हे, असे म्हटले.

२०२२ मध्ये शिवसेनेत पडलेल्या फुटीचा संदर्भ देत फडणवीस यांनी उद्धव ठाकरे यांच्यावरही निशाणा साधला. हिंदुत्व आणि बाळासाहेब ठाकरे यांच्या विचारधारेपासून दूर गेल्यामुळे मूळ विचारांशी निष्ठा राखू इच्छिणाऱ्यांनी वेगळा मार्ग स्वीकारला, असा दावा त्यांनी केला.

नेपाळ, बांगलादेश आणि श्रीलंकेतील राजकीय उलथापालथींचा उल्लेख करत भारतातही अशा प्रकारची अस्थिरता निर्माण करण्याचे प्रयत्न यशस्वी होणार नाहीत, असा इशारा त्यांनी दिला. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या नेतृत्वाखालील सरकार पुन्हा सत्तेत येईल, असा विश्वासही फडणवीस यांनी व्यक्त केला.

दरम्यान, सत्तापरिवर्तनाच्या मुद्द्यावरून सत्ताधारी आणि विरोधकांमधील राजकीय संघर्ष पुन्हा तीव्र होण्याची चिन्हे आहेत.

गोकुळ निवडणुकीत ९९.९६ टक्के मतदान; सतेज पाटील आणि हसन मुश्रीफांची प्रतिष्ठा पणाला

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र
कोल्हापूर : प्रतिनिधी

कोल्हापूर जिल्हा सहकारी दूध उत्पादक संघाच्या (गोकुळ) २०२६ ते २०३१ या पंचवार्षिक निवडणुकीत रविवारी तब्बल ९९.९६ टक्के मतदान झाले. एकूण ५,४१८ मतदारांपैकी ५,४१६ जणांनी मतदानाचा हक्क बजावला. आता सोमवारी होणाऱ्या मतमोजणीकडे संपूर्ण जिल्ह्याचे लक्ष लागले आहे.

या निवडणुकीत काँग्रेस नेते सतेज पाटील यांच्यासमोर महायुतीच्या नेत्यांचे आव्हान आहे. पालकमंत्री हसन मुश्रीफ, खासदार धनंजय महाडिक, शौमिका महाडिक, मंत्री चंद्रकांत पाटील आणि अन्य नेत्यांनी महायुतीच्या बाजूने जोरदार मोर्चेबांधणी केली होती.

गेल्या सहा महिन्यांपासून सुरू असलेल्या आरोप-प्रत्यारोपांनंतर मतदान प्रक्रिया शांततेत पार पडल्याचे वृत्त आहे. मतदारांना मतदानासाठी आवश्यक वाहतूक आणि अन्य सुविधा दोन्ही गटांकडून उपलब्ध करून देण्यात आल्या होत्या.

करवीर, कागल, गगनबावडा, चंदगड, पन्हाळा, भुदरगड, राधानगरी, शाहूवाडी, शिरोळ आणि हातकणंगले या तालुक्यांत शंभर टक्के मतदान झाले. आजरा येथे ९९.६७ टक्के, तर गडहिंग्लजमध्ये ९९.७५ टक्के मतदानाची नोंद झाली.

सोमवारी सकाळी आठ वाजल्यापासून मतमोजणी सुरू होणार असून, दुपारपर्यंत निकालाचे चित्र स्पष्ट होण्याची अपेक्षा आहे. क्रॉस व्होटिंगची शक्यता आणि दोन्ही गटांतील चुरस यामुळे गोकुळच्या सत्तेवर कोणाचा ताबा येणार, याबाबत उत्सुकता वाढली आहे.

दसऱ्याला शाळांना सुट्टी; २ नोव्हेंबरपासून दिवाळीची सुट्टी सुरु

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र
पुणे : प्रतिनिधी

विजयादशमी अर्थात दसऱ्यानिमित्त मंगळवार, २० ऑक्टोबर २०२६ रोजी राज्यातील सर्व मान्यताप्राप्त प्राथमिक, माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक शाळांना सुट्टी जाहीर करण्यात आली आहे. शिक्षण विभागाने यासंदर्भात परिपत्रक जारी केले असून, सार्वजनिक सुट्ट्यांचे पालन करणे शाळांसाठी बंधनकारक आहे.

दसऱ्यानंतर विद्यार्थ्यांना दिवाळीच्या सुट्टीची प्रतीक्षा असते. यंदा दिवाळीची सुट्टी २ नोव्हेंबर ते १४ नोव्हेंबर २०२६ या कालावधीत असणार आहे. सुट्टीनंतर सोमवार, १६ नोव्हेंबरपासून शाळांचे दुसरे सत्र सुरू होणार आहे.

शासनाने घोषित केलेल्या सार्वजनिक सुट्ट्या आणि विभागीय आयुक्तांनी निश्चित केलेल्या स्थानिक सुट्ट्या संबंधित जिल्ह्यातील शाळांना लागू राहतील, असे परिपत्रकात स्पष्ट करण्यात आले आहे.

मात्र, सणांच्या सुट्ट्यांमुळे विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होऊ नये, याची जबाबदारी शाळांवर राहणार आहे.

माध्यमिक शाळा संहितेनुसार संपूर्ण शैक्षणिक वर्षातील सुट्ट्यांचा कालावधी ७६ दिवसांपेक्षा अधिक होऊ नये, तसेच वर्षभरात किमान २३० कामकाजाचे दिवस पूर्ण करावेत, अशा सूचना देण्यात आल्या आहेत.

सुट्ट्यांचे नियोजन करताना विद्यार्थ्यांना सण साजरे करण्यासाठी पुरेसा वेळ मिळणे आणि अभ्यासक्रम वेळेत पूर्ण होणे, या दोन्ही बाबी महत्त्वाच्या आहेत. त्यामुळे शाळांनी शिक्षण विभागाच्या वेळापत्रकानुसार शैक्षणिक कामकाजाचे नियोजन करणे आवश्यक ठरणार आहे.

यूएपीएच्या कठोरतेतही न्यायाचा दिलासा; नताशा नरवाल प्रकरणातून वैयक्तिक स्वातंत्र्याचा पुनरुच्चार!

मेधा रूपम प्रकरणानंतर पुन्हा महत्त्वाचा न्यायालयीन संदेश; गंभीर आरोप म्हणजे स्वातंत्र्यावर सरसकट बंदी नव्हे, अमित शहा यांच्या काळातील कठोर कायद्याच्या वापरावर चर्चेला नवे वळण

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र
नवी दिल्ली । वृत्तसंस्था

दहशतवादविरोधी कायद्यांच्या कठोर तरतुदींच्या छायेत जगणाऱ्या सामान्य नागरिकांसाठी वैयक्तिक स्वातंत्र्य आणि न्याय्य प्रक्रियेचे महत्त्व अधोरेखित करणारा दिल्ली उच्च न्यायालयाचा निर्णय चर्चेत आला आहे. दिल्ली दंगलीच्या कथित व्यापक कटाच्या प्रकरणातील आरोपी नताशा नरवाल यांना शैक्षणिक कारणांसाठी ब्रिटनला जाण्याची परवानगी देताना न्यायालयाने गंभीर आरोपांचा सामना करणे आणि प्रवासाच्या अधिकारापासून आपोआप वंचित होणे या दोन वेगळ्या बाबी असल्याचे स्पष्ट केले. केंद्रीय गृहमंत्री अमित शहा यांच्या कार्यकाळात बेकायदा कृत्ये प्रतिबंधक कायदा (यूएपीए) आणि त्याच्या वापराबाबत सुरू असलेल्या चर्चेच्या पार्श्वभूमीवर या निर्णयाचे महत्त्व वाढले आहे.

न्यायमूर्ती अमित बन्सल यांनी नताशा नरवाल यांना २ नोव्हेंबर ते १ डिसेंबर या कालावधीत ब्रिटनला जाण्याची अनुमती दिली. आंतरराष्ट्रीय शैक्षणिक परिषदेत सहभागी होणे आणि वॉरविक विद्यापीठातील पीएच.डी.च्या मार्गदर्शकांची भेट घेणे, हा त्यांच्या प्रवासाचा उद्देश आहे. हा निर्णय विशिष्ट प्रकरणातील परिस्थिती आणि न्यायालयाने घातलेल्या अटींच्या संदर्भात आहे. त्यामुळे तो यूएपीएखालील सर्व आरोपींना सरसकट लागू होणारा आदेश समजता कामा नये.

मात्र, या निर्णयातून उपस्थित झालेला मूलभूत प्रश्न व्यापक आहे. एखाद्या व्यक्तीवर गंभीर आरोप असणे आणि ते न्यायालयात सिद्ध होणे यांत फरक आहे. आरोपांच्या आधारे तपास आणि खटला चालविणे ही कायदेशीर प्रक्रिया आहे; पण त्याच वेळी व्यक्तीच्या स्वातंत्र्याचे संरक्षण करणे ही न्यायव्यवस्थेची घटनात्मक जबाबदारी आहे. आरोपांची गंभीरता लक्षात घेऊन निर्बंध घालता येतात; परंतु प्रत्येक निर्बंधाला कायदेशीर आधार आणि परिस्थितीनुरूप औचित्य आवश्यक असते. मेधा रूपम प्रकरणाच्या संदर्भातही स्वातंत्र्य, कायदेशीर निर्बंध आणि न्यायालयीन हस्तक्षेप यांबाबत चर्चा झाली आहे. तथापि, त्या प्रकरणातील नेमके न्यायालयीन निष्कर्ष आणि नताशा नरवाल यांच्या प्रकरणातील आदेश यांची स्वतंत्रपणे पडताळणी केल्याशिवाय दोन्ही निर्णयांचा कायदेशीर परिणाम समान असल्याचा निष्कर्ष काढणे योग्य ठरणार नाही. तरीही, दोन्ही प्रकरणांच्या संदर्भातून एक व्यापक लोकशाही प्रश्न समोर येतो : कठोर कायद्यांची अंमलबजावणी करताना नागरिकांच्या मूलभूत अधिकारांचे संतुलन कसे राखले जाणार? यूएपीए हा राष्ट्रीय सुरक्षेच्या दृष्टीने महत्त्वाचा कायदा आहे. दहशतवादी कारवायांना प्रतिबंध करणे आणि देशाच्या सुरक्षेचे रक्षण करणे आवश्यकच आहे. मात्र, राष्ट्रीय सुरक्षेच्या नावाखाली व्यक्तिस्वातंत्र्यावरील निर्बंधांचा वापर किती प्रमाणात आणि कोणत्या आधारावर केला जातो, यावर लोकशाहीत प्रश्न विचारले जाणेही तितकेच आवश्यक आहे.

तपास यंत्रणांना अधिकार असले, तरी त्या अधिकारांचा वापर न्याय्य, पारदर्शक आणि कायद्याच्या चौकटीत असला पाहिजे. लोकशाहीची खरी ताकद केवळ कठोर कायदे करण्यात नसते; तर त्या कायद्यांवर घटनात्मक नियंत्रण कायम ठेवण्यात असते. न्यायालयाचा हस्तक्षेप म्हणजे राष्ट्रीय सुरक्षेला विरोध नव्हे, तसेच एखाद्याला प्रवासाची परवानगी मिळणे म्हणजे त्याच्यावरील आरोप संपुष्टात येणेही नव्हे. मात्र, आरोप सिद्ध होण्यापूर्वीच व्यक्तीचे सर्व अधिकार संपले, अशी भूमिका लोकशाहीला परवडणारी नाही.

नताशा नरवाल यांना मिळालेला दिलासा हा त्यांच्या विशिष्ट परिस्थितीतील न्यायालयीन निर्णय आहे. पण त्यातून सर्वसामान्य नागरिकांसाठी महत्त्वाचा संदेश पुढे येतो : कायद्याची कठोरता कितीही असली, तरी न्याय, स्वातंत्र्य आणि निष्पक्ष प्रक्रियेची कसोटी कायम राहिली पाहिजे. कारण लोकशाहीत नागरिकांच्या अधिकारांचे संरक्षण ही सरकारची कृपा नसून संविधानाने घालून दिलेली जबाबदारी आहे.

संपादकीय

भक्तीचे राजकारण आणि सुरक्षेचे दिवाळखोर प्रदर्शन

धार्मिक अस्मिता, सांस्कृतिक पुनरुत्थान आणि सनातनी मूल्यांच्या रक्षणाच्या नावाखाली सत्ता काबीज करणाऱ्या राजकीय शक्तींची प्रशासकीय दिवाळखोरी आज पुन्हा एकदा चव्हाट्यावर आली आहे. शनिवार, १७ ऑक्टोबर २०२६ रोजी दुर्गापूजेच्या 'महाअष्टमी' (आणि सप्तमीच्या सांगतेच्या) पवित्र संध्याकाळी कोलकात्याच्या उत्तर भागातील 'चोरबागान सार्वजनिक दुर्गापूजा' मंडपात झालेली भीषण चेंगराचेंगरी ही केवळ एक नैसर्गिक दुर्घटना नाही, तर ते थेट प्रशासकीय नियोजनशून्यतेचे आणि गर्दीच्या अक्षम्य गैरव्यवस्थापनाचे ढळढळीत उदाहरण आहे. या दुर्दैवी घटनेत १९ निष्पाप भाविकांचा (ज्यामध्ये १३ महिला आणि ४ बालकांचा समावेश आहे) नाहक बळी गेला असून २५ हून अधिक लोक गंभीर जखमी झाले आहेत. सत्तेचा वापर करून धार्मिक उत्सवांचे इव्हेंट मॅनेजमेंट करू पाहणाऱ्या भाजपप्रणित नव्या प्रशासनाला भाविकांच्या पवित्र भावना आणि त्यांच्या सुरक्षिततेचे साधे प्राथमिक व्यवस्थापनही नीट करता आलेले नाही, हेच या घटनेने सिद्ध केले आहे.

पश्चिम बंगालच्या राजकीय इतिहासात गेल्या काही महिन्यांत मोठ्या घडामोडी घडल्या. विशेषतः उत्तर कोलकात्यासारख्या पारंपरिक भागात अनेक नामांकित आणि अनुभवी दुर्गापूजा समित्यांचे अधिकार बदलून तिथे सत्ताधारी भाजप नियंत्रित नव्या कमिट्या आणि पदाधिकाऱ्यांची नियुक्ती करण्यात आली. अगदी मुख्यमंत्री सुवेंदू अधिकारी यांचे पुतणे देवदीप अधिकारी हे या 'चोरबागान सार्वजनिक दुर्गोत्सव समिती'चे मुख्य संरक्षक म्हणून मिरवत होते. ज्या पूजा मंडळाला काही दिवसांपूर्वीच माहिती व सांस्कृतिक व्यवहार विभागाकडून 'देवी दुर्गा सन्मान २०२६' अंतर्गत 'बेस्ट ऑफ द बेस्ट' (सर्वोत्कृष्टांमध्ये सर्वोत्कृष्ट) पुरस्काराने गौरवण्यात आले होते, तिथेच सुरक्षेची अशी लक्तरे वेशीवर टांगली जावीत, यापेक्षा मोठे दुर्दैव ते कोणते?

रविवार, १८ ऑक्टोबर २०२६ रोजी समोर आलेल्या कोलकाता पोलिसांच्या प्राथमिक तपास अहवालानुसार, या भीषण अपघाताला पूर्णपणे अंतर्गत गैरव्यवस्थापन जबाबदार होते. सण-उत्सवाच्या काळात पाऊस येणे ही काही अनपेक्षित गोष्ट नाही. मात्र, १७ ऑक्टोबरच्या रात्री सुमारे ७:४० वाजता जेव्हा अचानक मुसळधार पाऊस सुरू झाला, तेव्हा अरुंद रस्त्यावर असलेल्या मंडपात प्रचंड गोंधळ उडाला. अशा वेळी जमावाला शांत करण्याचे सोडून पूजा समितीच्या पदाधिकाऱ्यांनी लाऊडस्पीकरवरून चुकीच्या आणि संभ्रम निर्माण करणाऱ्या घोषणा केल्या. त्यातच खाजगी सुरक्षारक्षकांनी बेजबाबदारपणे शिट्ट्या वाजवून लोकांना प्रवेशद्वाराच्या दिशेने पळण्यास भाग पाडले, ज्यामुळे एकाच अरुंद गल्लीत लोकांची प्रचंड कोंडी झाली आणि निष्पाप जीव चिरडले गेले. मंडपाचे बाह्य डिझाईन आकर्षक करण्याच्या नादात आपत्कालीन बाहेर पडण्याचे मार्ग अत्यंत तोकडे ठेवण्यात आले होते. अगदी घटनास्थळी वेळेत रुग्णवाहिका पोहोचू शकतील एवढीही जागा शिल्लक ठेवली नव्हती.

धार्मिक आस्थेला केवळ राजकीय शक्ती प्रदर्शनाचे आणि मतांच्या राजकारणाचे साधन बनवणाऱ्या भाजप सरकारला या दुर्घटनेचे उत्तरदायित्व टाळता येणार नाही. विरोधकांनी थेट सत्ताधारी कंपूच्या हस्तक्षेपावर प्रश्नचिन्ह उपस्थित केले आहे. या घटनेनंतर मुख्यमंत्री सुवेंदू अधिकारी यांनी तातडीने उच्च न्यायालयाच्या विद्यमान न्यायमूर्तींमार्फत स्वतंत्र चौकशी करण्याचे आदेश दिले आणि मृतांच्या कुटुंबीयांना २५ लाख रुपये व सरकारी नोकरी देण्याची घोषणा केली खरी. देशाचे गृहमंत्री अमित शाह यांनीही शहरात असून रुग्णालयात धाव घेतली. परंतु, गेलेले १९ निष्पाप जीव या सरकारी पॅकेजमुळे आणि राजकीय मलमपट्टीमुळे परत येणार आहेत का? पोलिसांनी या प्रकरणी पूजा समितीच्या सचिव आणि उपाध्यक्षांसह ७ जणांना सदोष मनुष्यवधाच्या गुन्ह्याखाली अटक केली असली, तरी मूळ प्रश्न प्रशासनाच्या नियतीवर आणि क्षमतेवर उपस्थित होतो.

हा अपघात केवळ एका मंडपापुरता मर्यादित नाही, तर तो एका मोठ्या राजकीय मानसिकतेचा पराभव आहे. भाजपशासित राज्यांमध्ये धार्मिक पर्यटन, भव्य कॉरिडोअर्स आणि उत्सवांचे मोठमोठे दावे केले जातात; मात्र जेव्हा प्रत्यक्ष जमिनीवर लाखो भाविकांच्या आस्थेचे आणि सुरक्षिततेचे व्यवस्थापन करण्याची वेळ येते, तेव्हा हे प्रशासन पूर्णपणे कुचकामी आणि ढिसाळ ठरते. 'चोरबागान'ची ही काळी पाऊले डिजिटल जाहिराती आणि भव्यतेच्या खोट्या बुरख्याआड लपलेली प्रशासकीय पोकळी दाखवून देणारी आहे. यापुढे तरी धार्मिक आस्थेचे राजकीय बाजारूकरण थांबवून, प्रशासनाने उत्सवांचे नियोजन अनुभवी लोकांच्या हाती सोपवावे आणि 'व्हीआयपी संस्कृती' बाजूला ठेवून सर्वसामान्य भाविकांच्या जीवाची काळजी घ्यावी, हाच या रक्तलांछित अष्टमीचा सर्वात मोठा धडा आहे.

पुण्यात पेट्रोल दुचाकींचे इलेक्ट्रिक वाहनांत रूपांतर करण्यासाठी नवे केंद्र

ग्रीन टायगर मोबिलिटीचा धनकवडीत उपक्रम; किफायतशीर वाहतुकीसह स्थानिक रोजगारनिर्मितीला चालना

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : प्रतिनिधी

पेट्रोलच्या वाढत्या किमती आणि पर्यावरणपूरक वाहतुकीची वाढती गरज लक्षात घेऊन ग्रीन टायगर मोबिलिटीने पुण्यातील धनकवडी येथे नवीन ईव्ही रेट्रोफिटिंग केंद्र सुरू केले आहे. इव्हॉल्टिक्स ग्रीन मोबिलिटीच्या सहकार्याने सुरू करण्यात आलेल्या या केंद्रात सध्याच्या पेट्रोलवर चालणाऱ्या दुचाकींचे इलेक्ट्रिक किंवा हायब्रीड-इलेक्ट्रिक वाहनांमध्ये रूपांतर करण्याची सुविधा उपलब्ध होणार आहे. त्यामुळे नवीन वाहन खरेदी न करता विद्यमान दुचाकीचा वापर अधिक किफायतशीर पद्धतीने सुरू ठेवण्याचा पर्याय ग्राहकांना मिळणार आहे.

ग्रीन टायगर मोबिलिटीने स्वदेशी आणि पेटंटप्राप्त ईव्ही रेट्रोफिटिंग तंत्रज्ञान विकसित केले आहे. या तंत्रज्ञानाच्या मदतीने पेट्रोल दुचाकींचे पूर्णपणे इलेक्ट्रिक किंवा पेट्रोल आणि इलेक्ट्रिक अशा दोन्ही पर्यायांवर चालणाऱ्या वाहनांमध्ये रूपांतर करता येते. मात्र, हे रूपांतर संबंधित वाहनाची तांत्रिक सुसंगतता आणि आवश्यक नियामक मंजुरींवर अवलंबून असेल.

देशभरात सेवा विस्तारण्याचे नियोजन

कंपनीने आतापर्यंत बंगळुरू, नागपूर, बेळगावी, कोल्हापूर आणि हैदराबाद येथे १,५०० हून अधिक ग्राहकांना सेवा दिल्याचे सांगितले आहे. याशिवाय हुबळी, उडुपी, सातारा, यवतमाळ आणि मुंबई येथे नवीन केंद्रे सुरू करण्याचे नियोजन आहे. महाराष्ट्र आणि कर्नाटकातील आणखी १० ठिकाणी केंद्रांचे जाळे विस्तारण्याची कंपनीची योजना आहे.

वाहनांचे इलेक्ट्रिक रूपांतर करण्याबरोबरच ऑटोमोटिव्ह रिसर्च असोसिएशन ऑफ इंडिया (एआरएआय) आणि प्रादेशिक परिवहन

कार्यालयाच्या (आरटीओ) नियमांचे पालन, वित्तपुरवठा, विमा आणि रस्त्यावरील आपत्कालीन मदत अशा सुविधाही कंपनीकडून उपलब्ध करून दिल्या जातात. होंडा, हिरो, टीव्हीएस, यामाहा आणि सुझुकी यांच्या निवडक दुचाकी मॉडेल्ससाठी ही सुविधा उपलब्ध असून, त्यासाठी संबंधित वाहनाची पात्रता तपासली जाणार आहे.

जुन्या वाहनांचा उपयोग वाढविण्यावर भर

पेट्रोल दुचाकींचे इलेक्ट्रिक वाहनांमध्ये रूपांतर केल्यामुळे वापरण्यायोग्य वाहनांचे आयुष्य वाढविण्यास आणि नवीन वाहन खरेदीचा खर्च टाळण्यास मदत होऊ शकते. तसेच जुन्या वाहनांची भंगारात विल्हेवाट लावण्याची गरज कमी करण्याच्या दृष्टीनेही हा पर्याय उपयुक्त ठरू शकतो.

ग्रीन टायगर मोबिलिटीचे संस्थापक आणि मुख्य कार्यकारी अधिकारी आशीष डोकानिया म्हणाले, भारताच्या इलेक्ट्रिक मोबिलिटी क्षेत्रातील प्रगतीत ग्राहकांसोबत दुचाकी उद्योगाशी संबंधित घटकांसाठीही मूल्यनिर्मिती झाली पाहिजे. रेट्रोफिटिंगमुळे इलेक्ट्रिक वाहनांचा वापर अधिक किफायतशीर होऊ शकतो. प्रत्येक नवीन केंद्र स्थानिक उद्योजकांसाठी संधी निर्माण करते. तसेच मेकॅनिक आणि तंत्रज्ञांना इलेक्ट्रिक मोबिलिटीशी संबंधित कौशल्ये विकसित करण्याची संधी मिळते.

कंपनीच्या मुख्य कार्यकारी परिचालन अधिकारी प्रज्ञा गोयल म्हणाल्या, भारताचा इलेक्ट्रिक मोबिलिटीचा प्रवास केवळ नवीन इलेक्ट्रिक वाहनांच्या विक्रीपुरता मर्यादित राहू नये. आजही रस्त्यांवर लाखो पेट्रोल दुचाकी वापरण्यायोग्य स्थितीत आहेत. मंजूर इलेक्ट्रिक रेट्रोफिटिंग तंत्रज्ञानाच्या माध्यमातून या वाहनांना अधिक स्वच्छ आणि किफायतशीर पर्याय उपलब्ध करून देणे, हे आमचे उद्दिष्ट आहे.

स्थानिक उद्योजकता आणि रोजगाराला चालना

इव्हॉल्टिक्स ग्रीन मोबिलिटीचे मालक विकास पाचकळे म्हणाले, ग्रीन टायगरच्या शोरूमचे उद्घाटन हा आमच्या प्रवासातील महत्त्वाचा टप्पा आहे. हे तंत्रज्ञान इलेक्ट्रिक मोबिलिटी अधिक सुलभ आणि किफायतशीर बनविण्यास मदत करेल. ग्राहकांना पर्यावरणपूरक वाहतुकीचा पर्याय स्वीकारण्यासाठी यामुळे प्रोत्साहन मिळेल.

पुण्यातील या केंद्रामुळे इलेक्ट्रिक वाहन रूपांतरण तंत्रज्ञानाविषयी जागरूकता वाढण्यासोबत स्थानिक उद्योजकता, रोजगारनिर्मिती आणि तंत्रज्ञांच्या कौशल्यविकासाला चालना मिळण्याची अपेक्षा आहे. विद्यमान वाहनांचे उपयुक्त आयुष्य वाढवून इलेक्ट्रिक मोबिलिटी अधिक सुलभ आणि शाश्वत बनविणे, तसेच देशभरात कुशल ईव्ही तंत्रज्ञांचे जाळे विकसित करणे, हे कंपनीचे प्रमुख उद्दिष्ट असल्याचे सांगण्यात आले.

समन्वय आणि सूक्ष्म नियोजनाच्या बळावर निवडणुकीची तयारी : आमदार शंकर जगताप

पुणे पदवीधर व शिक्षक मतदारसंघ निवडणुकीसाठी चिंचवडमध्ये भाजपची आढावा बैठक

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी - चिंचवड : प्रतिनिधी

पुणे पदवीधर आणि शिक्षक मतदारसंघाच्या निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर मतदारांशी संपर्क, प्रचाराचे नियोजन आणि संघटनात्मक समन्वय यांवर विशेष भर देण्यात येणार आहे. प्रत्येक स्तरावर जबाबदाऱ्यांचे वाटप करून निवडणुकीसाठी सूक्ष्म नियोजन करण्यात येत आहे. पदाधिकारी आणि कार्यकर्त्यांनी एकजुटीने काम करून भाजप-महायुतीच्या दोन्ही उमेदवारांच्या विजयासाठी प्रयत्न करावेत, असे आवाहन चिंचवड विधानसभा मतदारसंघाचे आमदार शंकर जगताप यांनी केले.

पुणे पदवीधर व शिक्षक मतदारसंघ निवडणूक २०२६ च्या अनुषंगाने रहाटणी येथील विमल गार्डनमध्ये चिंचवड विधानसभा मतदारसंघातील भाजप नगरसेवक, पदाधिकारी आणि कार्यकर्त्यांची आढावा व समन्वय बैठक रविवारी (दि. १८) आयोजित करण्यात आली होती. या बैठकीत जगताप यांनी निवडणुकीच्या पूर्वतयारीचा आढावा घेत उपस्थितांना मार्गदर्शन केले.

पुणे शिक्षक मतदारसंघाचे उमेदवार कौस्तुभ गावडे आणि पुणे पदवीधर मतदारसंघाच्या उमेदवार डॉ. स्मिता जाधव यांच्या प्रचारासाठी संघटनेतील सर्व घटकांनी समन्वयाने काम करणे आवश्यक असल्याचे जगताप यांनी सांगितले. मतदारांपर्यंत प्रभावीपणे पोहोचण्यासाठी पदाधिकारी, लोकप्रतिनिधी आणि बूथस्तरीय कार्यकर्त्यांनी परस्पर समन्वय ठेवून नियोजनबद्ध संपर्क साधावा, असे आवाहन त्यांनी केले.

निवडणुकीच्या कामाला गती देण्यासाठी सूक्ष्म नियोजन महत्त्वाचे आहे. प्रचाराचे नियोजन आणि मतदारसंपर्काची जबाबदारी यांची सांगड घालून प्रत्येक कार्यकर्त्याचा सहभाग वाढविण्यावर भर दिला जाणार आहे. संघटनेची ताकद आणि कार्यकर्त्यांच्या मेहनतीच्या बळावर दोन्ही उमेदवारांच्या विजयासाठी एकदिलाने काम करण्याचा निर्धार बैठकीत व्यक्त करण्यात आला.

या बैठकीला प्रभारी तुकाराम बजागे, संदेश भोईर, हरिश्चंद्र भोईर, दक्षिण भारतीय आघाडीचे प्रदेशाध्यक्ष राजेश पिल्ले, भाजप शहराध्यक्ष शत्रुघ्न काटे, ज्येष्ठ नेते सचिन साठे यांच्यासह पक्षाचे सरचिटणीस, मंडलाध्यक्ष, नगरसेवक, नगरसेविका, पदाधिकारी, कार्यकर्ते आणि बूथप्रमुख उपस्थित होते.

दुष्काळाच्या पार्श्वभूमीवर पंकजा मुंडेकडून अंतरवाली सराटी दत्तक

■ जालना : प्रतिनिधी

मराठवाड्यातील दुष्काळी परिस्थितीच्या पार्श्वभूमीवर पर्यावरण व पशुसंवर्धनमंत्री आणि जालना जिल्ह्याच्या पालकमंत्री पंकजा मुंडे यांनी अंतरवाली सराटी गाव दत्तक घेण्याची घोषणा केली. 'गाव दत्तक अभियानांतर्गत' गावाचा सर्वांगीण विकास करण्याचा मानस त्यांनी व्यक्त केला. आचारसंहिता संपल्यानंतर गावाला भेट देणार असल्याचेही त्यांनी सांगितले.

जिल्हाधिकारी कार्यालयात झालेल्या आढावा बैठकीत मुंडे यांनी पाणीपुरवठा, जनावरांसाठी चारा, पीक पंचनामे, पिकविमा, रोजगार हमी योजना आणि जलसाठ्यांचा आढावा घेतला. नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत मिळण्यासाठी पंचनामे तातडीने पूर्ण करण्याचे निर्देश त्यांनी प्रशासनाला दिले. जिल्ह्यातील ९५४ गावांमध्ये दुष्काळी परिस्थिती असून, या गावांतील पीक पंचनामे पूर्ण झाल्याची माहिती त्यांनी दिली. पिकविमा प्रक्रियेत पारदर्शकता आणि अचूकता राखून शेतकऱ्यांना जास्तीत जास्त लाभ मिळवून देण्याचे निर्देशही देण्यात आले. दुष्काळग्रस्त भागांत पिण्याच्या पाण्याची उपलब्धता आणि जनावरांच्या चाऱ्याचा प्रश्न गंभीर ठरू शकतो. त्यामुळे केवळ गाव दत्तक घेण्याची घोषणा पुरेशी नसून, प्रत्यक्ष निधी, पाणीपुरवठा आणि शेतकऱ्यांना मिळणारी मदत यांचे परिणाम महत्त्वाचे ठरणार आहेत.

अंतरवाली सराटीच्या विकासासाठी कोणत्या ठोस उपाययोजना केल्या जातात, याकडे आता लक्ष लागले आहे.

बस-कारची समोरासमोर धडक; पाच जणांचा जागीच मृत्यू

■ पिंपरी-चिंचवड : प्रतिनिधी

माजलगाव : खामगाव-पंढरपूर राष्ट्रीय महामार्गावरील शिंदेवाडी फाट्याजवळ रविवारी, १८ ऑक्टोबर रोजी सकाळी सुमारे ११ वाजता बस आणि हुंदाई कार यांच्यात भीषण अपघात झाला. या दुर्घटनेत कारमधील पाच जणांचा जागीच मृत्यू झाला. मृतांमध्ये एका बापलेकाचाही समावेश असल्याने माजलगाव परिसरात हळहळ

व्यक्त होत आहे.

मिळालेल्या माहितीनुसार, माजलगावहून तुळजापूर येथे दर्शनासाठी जात असताना बस क्रमांक एमएच २०-२७४० आणि कार क्रमांक एमएच २६-४२१० यांची शिंदेवाडी फाट्यावर समोरासमोर धडक झाली. धडक इतकी भीषण होती की कारमधील पाचही प्रवाशांचा मृत्यू झाला.

मृतांमध्ये ओमकार महादेव गिरी (वय २४), गजानन महादेव नामदास (वय ३८), माऊली गजानन नामदास (वय ११), सोमनाथ बडे (वय २३) आणि अनिल आचार्य (वय ४०) यांचा समावेश आहे. हे सर्व माजलगाव शहर किंवा परिसराशी संबंधित रहिवासी होते.

या दुर्घटनेमुळे संबंधित कुटुंबांवर दुःखाचा डोंगर कोसळला आहे. महामार्गावरील अपघातांमुळे पुन्हा एकदा वाहनचालकांची सुरक्षितता, वेगावरील नियंत्रण आणि वाहतुकीच्या नियमांच्या पालनाचा प्रश्न ऐरणीवर आला आहे.

अपघाताचे नेमके कारण स्पष्ट होण्यासाठी पुढील तपासातील माहिती महत्त्वाची ठरणार आहे. अशा दुर्घटना टाळण्यासाठी महामार्गावरील सुरक्षिततेच्या उपाययोजनांकडे गांभीर्याने लक्ष देणे आवश्यक आहे.

शंभरावे साहित्य संमेलन साधेपणाने, पण दर्जेदार करण्यावर भर देणार! अखिल भारतीय साहित्य महामंडळाच्या अध्यक्षांची भूमिका

■ पिंपरी-चिंचवड : प्रतिनिधी

गेल्या काही वर्षांत अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाच्या आयोजनाने कोटीच्या कोटी उड्डाणे घेतली आहेत. मात्र, यंदाच्या दुष्काळाच्या पार्श्वभूमीवर साहित्य संमेलनाचे शतकमहोत्सवी औचित्य जपताना बाह्य भव्यता आणि अनावश्यक खर्चापेक्षा साधेपणाने, साहित्यिक दर्जाशी तडजोड न करता संमेलनाचे आयोजन करण्यावर भर देण्यात येणार असल्याची भूमिका अखिल भारतीय साहित्य महामंडळाचे अध्यक्ष योगेश सोमण यांनी स्पष्ट केली. संमेलनात आशयसमृद्ध कार्यक्रम, दर्जेदार परिसंवाद आणि वैचारिक मंथनाला प्राधान्य दिले जाईल, असे ते म्हणाले.

शंभरावे अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन हे २८ ते ३१ जानेवारी २०२७ दरम्यान पुण्यात होणार आहे. राज्याचे मराठी भाषा मंत्री उदय सामंत यांनी साहित्य संमेलनासाठी ५ कोटी रुपये आणि त्यापूर्वी होणाऱ्या विविध नांदी संमेलने व उपक्रमांसाठी साडेबारा कोटी रुपये (असे मिळून एकूण १७ कोटी ५० लाख रुपये) जाहीर केले आहेत. मात्र, सध्या राज्यात दुष्काळाचे संकट ओढवले आहे. राज्यात २६५ तालुक्यांमध्ये दुष्काळ जाहीर करण्यात आला आहे. या पार्श्वभूमीवर साहित्य संमेलन रद्द करणे अथवा साधेपणाने करणे अशी मागणी केली जात आहे, अशा आशयाचे वृत्त 'लोकमत'ने प्रसिद्ध केले होते. यात शंभरावे संमेलन हा मराठी साहित्यविश्वासाठी महत्त्वाचा टप्पा असला, तरी त्याचे महत्त्व केवळ भव्य आयोजनातूनच व्यक्त व्हायला हवे का? संकटात असलेल्या शेतकऱ्यांविषयीची संवेदनशीलता संमेलनाच्या खर्चात, स्वरूपात आणि कार्यक्रमांमध्येही दिसली पाहिजे, त्यामुळे संमेलन पूर्णपणे रद्द करण्याऐवजी खर्च कमी करून ते साधेपणाने घेता येईल, अशी त्यांनी भूमिका मांडली. याशिवाय केवळ कविता आणि भाषणांपुरते संमेलन मर्यादित न राहता शेतीच्या प्रश्नांवरही विचार व्हावा, अशी अपेक्षा त्यांनी व्यक्त केली होती. त्याविषयी योगेश सोमण यांना पत्रकारांनी विचारले असता, ते म्हणाले, 'सध्या राज्यावर दुष्काळाचे सावट आहे.' संमेलनाचे महत्त्व केवळ आयोजनाच्या भव्यतेत नसून, व्यासपीठावरून मांडले जाणारे विचार आणि साहित्यिक चर्चांच्या गुणवत्तेत आहे. त्यामुळे आयोजन साधेपणाने करून साहित्यप्रेमींना दर्जेदार कार्यक्रमांचा अनुभव देण्याचा प्रयत्न केला जाईल.

नांदी संमेलने साधेपणाने घ्या; खर्चात आर्थिक शिस्त राखा

शंभराव्या साहित्य संमेलनापूर्वी विविध विषयांवर ९९ नांदी साहित्य संमेलने आयोजित केली जात आहेत. दुष्काळी परिस्थितीचा विचार करून साहित्य संमेलने साधेपणाने आणि शक्यतो अर्धदिवसीय स्वरूपात आयोजित करावीत. जेवणावळी आणि मोठ्या सांस्कृतिक कार्यक्रमांवरील खर्च टाळून साहित्यिक कार्यक्रमांना प्राधान्य द्यावे, तसेच अनुदानाच्या वापरात आर्थिक शिस्त राखावी. संमेलनातील कार्यक्रमांसाठी पंचक्रोशीतील किंवा जवळच्या परिसरातील कलाकारांना प्राधान्य देण्यात यावे. प्रवासासह आयोजनावरील खर्च मर्यादित ठेवावा. मोठ्या नाट्य किंवा गायन कार्यक्रमांऐवजी अभिवाचनासारखे मोजके कार्यक्रम ठेवून साहित्यकेंद्री स्वरूप जपण्यात यावे, अशा मार्गदर्शक सूचना आयोजकांना देण्यात आल्या असल्याचे सोमण यांनी सांगितले. यासाठी संबंधित आयोजकांना साहित्य महामंडळाकडून १ लाख रुपये अनुदान देण्यात येत आहे. अनुदानाच्या वितरणाबाबत सुरुवातीला मंजूर रकमेच्या ७५ टक्के रक्कम देण्यात येते.

दैनिक राज्य लोकतंत्र हे पत्र मुद्रक, प्रकाशक मालक सीमा भिमराव मस्के यांनी जगमित्र प्रिंटर्स अ‍ॅण्ड सेल्स कॉर्पोरेशन सुमतीनगर, जालना रोड, बीड येथे छापून कार्यालय दैनिक राज्य लोकतंत्र, राजीव गांधी चौक, कॅनाल रोड, बीड, ता.जि. बीड, ४३११२२ (महाराष्ट्र) येथे प्रकाशित केले. **संपादक** - सीमा मस्के (मोकाशे) । **कार्यकारी संपादक** - सुभाष विलासराव चौरे या अंकात प्रकाशित झालेल्या मजकुरातील मतांशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही. न्यायालयीन वाद बीड न्यायकक्षेत. EMAIL- RAJYALOKTANTRA@GMAIL.COM NO.L SB/BEED RNP-206/2024-26

सारांश वृत्त

पुणे पोलीस भरतीत बनावट क्रीडा प्रमाणपत्रांचा प्रकार; १९ उमेदवारांवर कारवाई

प्रशिक्षण घेत असलेल्या नऊ उमेदवारांना परत बोलावण्याचे आदेश; कुराश खेळाच्या प्रमाणपत्रांद्वारे खेळाडू आरक्षणाचा लाभ घेतल्याचा आरोप

■ पुणे : प्रतिनिधी

पुणे शहर पोलीस भरती प्रक्रियेत कुराश या खेळाची बनावट प्रमाणपत्रे सादर करून खेळाडू आरक्षणाचा लाभ घेतल्याचा प्रकार उघडकीस आला आहे. या प्रकरणात एकूण १९ उमेदवारांवर कारवाई करण्यात येणार असल्याची माहिती पुणे पोलीस आयुक्त अमितेश कुमार यांनी दिली.

या १९ उमेदवारांपैकी १० जणांना यापूर्वीच पोलीस सेवेत रुजू करून घेण्यात आले नव्हते. तर प्रशिक्षण घेत असलेल्या उर्वरित नऊ उमेदवारांना प्रशिक्षणातून परत बोलावण्याचे आदेश देण्यात आले आहेत. संबंधित उमेदवारांना पोलीस सेवेतून दूर करण्याचा निर्णय घेण्यात आल्याची माहिती समोर आली आहे.

क्रीडा प्रमाणपत्रांच्या आधारे आरक्षणाचा लाभ घेणाऱ्या उमेदवारांच्या कागदपत्रांची पडताळणी आणि त्यातील अनियमिततेचा मुद्दा या प्रकरणामुळे ऐरणीवर आला आहे. बनावट प्रमाणपत्रांच्या आधारे भरतीचा लाभ घेतल्याचे निष्पन्न झाल्यास संबंधितांवर नियमानुसार कारवाई होण्याची शक्यता आहे.

दिव्यांग व्यक्तींच्या सक्षमीकरणासाठी व्यावसायिक पाठबळ आवश्यक : राज्यपाल जिष्णु देव वर्मा

मुंबईतील ओबेरॉय स्कायसिटी मॉलमध्ये 'मिट्टी कॅफे'चे उद्घाटन; दिव्यांगांच्या कौशल्याला रोजगाराची संधी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई : प्रतिनिधी

दिव्यांग व्यक्तींच्या क्षमता ओळखून त्यांना योग्य संधी, प्रोत्साहन आणि सन्मान दिल्यास त्या आर्थिकदृष्ट्या स्वावलंबी होऊन समाजाच्या विकासात महत्त्वपूर्ण योगदान देऊ शकतात. व्यावसायिक उपक्रमांमध्ये सामाजिक बांधिलकी, करुणा आणि सेवाभाव यांची जोड दिल्यास सकारात्मक सामाजिक परिवर्तन घडू शकते. दिव्यांग व्यक्तींना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देत त्यांच्या कौशल्याला आणि आत्मविश्वासाला व्यासपीठ देणारा 'मिट्टी कॅफे' हा सामाजिक समावेशकतेचा प्रेरणादायी उपक्रम आहे, असे प्रतिपादन राज्यपाल जिष्णु देव वर्मा यांनी केले.

मुंबईतील ओबेरॉय स्कायसिटी मॉल येथे राज्यपालांच्या हस्ते 'मिट्टी कॅफे'चे उद्घाटन करण्यात आले. यावेळी आमदार अतुल भातखळकर, उत्तर प्रदेश विधानसभेचे माजी आमदार सुभाष पासी, ज्येष्ठ पत्रकार कुमार राकेश, मिट्टी कॅफेच्या संस्थापक व मुख्य कार्यकारी अधिकारी अलिना आलम, स्कायसिटी मॉलचे प्रतिनिधी आणि 'प्रोजेक्ट मुंबई'चे संस्थापक व मुख्य कार्यकारी अधिकारी शिशिर जोशी उपस्थित होते. कॅफेमध्ये कार्यरत दिव्यांग सदस्यांचे पालकही या कार्यक्रमाला उपस्थित होते.

दिव्यांगांच्या कौशल्याला रोजगाराचे व्यासपीठ

मिट्टी कॅफे हा केवळ खाद्यपदार्थ विक्रीचा व्यवसाय नसून दिव्यांग व्यक्तींना आर्थिक स्वावलंबन, सन्मान आणि रोजगाराची संधी उपलब्ध करून देणारा सामाजिक उपक्रम आहे. अलिना आलम यांनी २०१७ मध्ये या उपक्रमाची सुरुवात केली. शारीरिक, बौद्धिक आणि मानसिक दिव्यांगत्व असलेल्या प्रौढ व्यक्तींना आदरयुक्त रोजगार मिळावा आणि त्यांच्या कौशल्याला योग्य संधी मिळावी, हा या उपक्रमाचा प्रमुख उद्देश आहे.

एका छोट्या टेबल आणि छत्रीपासून सुरू झालेला मिट्टी कॅफेचा प्रवास आज देशभरातील सुमारे ८० ठिकाणांपर्यंत पोहोचला आहे. सर्वोच्च न्यायालय, राष्ट्रपती भवन, विविध विमानतळे आणि कॉर्पोरेट कार्यालयांच्या परिसरात या कॅफेचे कामकाज सुरू आहे.

शब्दांपेक्षा कृतीतून सेवाभाव व्यक्त होतो

मिट्टी कॅफेमधील दिव्यांग सदस्यांच्या कार्याचे कौतुक करताना राज्यपाल म्हणाले की, व्यक्तीचे कार्य, प्रयत्न आणि कामाप्रती असलेले समर्पण यातून तिच्या व्यक्तिमत्त्वाचे दर्शन घडते. प्रत्येक भावना व्यक्त करण्यासाठी शब्दांची आवश्यकता नसते. अनेकदा कृती आणि कामातील प्रामाणिकपणाच विचार व्यक्त करण्याचे प्रभावी माध्यम ठरतात. मिट्टी कॅफेमध्ये कार्यरत दिव्यांग व्यक्ती आपल्या कामातून हे सिद्ध करत आहेत.

व्यावसायिक विकासासोबत सामाजिक जबाबदारी जपणे ही काळाची गरज आहे. व्यवसाय करताना केवळ आर्थिक लाभाचा विचार न करता समाजातील विविध घटकांच्या क्षमता, गरजा आणि त्यांना उपलब्ध करून देता येणाऱ्या संधींचाही विचार केला पाहिजे. व्यावसायिक संस्थांनी सामाजिक संवेदनशीलता जपत समाजाच्या सर्वांगीण विकासासाठी पुढाकार घ्यावा, असे आवाहन राज्यपालांनी केले.

दिव्यांग व्यक्तींच्या काम करण्याच्या पद्धतीपेक्षा त्यांच्या क्षमता, निष्ठा आणि समर्पणाला महत्त्व दिले पाहिजे. त्यांना समाजाच्या मुख्य प्रवाहात सहभागी करून घेणे, रोजगार उपलब्ध करून देणे आणि त्यांच्या कार्याचा सन्मान करणे आवश्यक आहे. मिट्टी कॅफेसारखे उपक्रम दिव्यांग व्यक्तींकडे पाहण्याचा समाजाचा दृष्टिकोन बदलण्यास मदत करतात, असेही त्यांनी नमूद केले.

दोन कोटींहून अधिक कॉफीचे कप वितरित

मिट्टी कॅफेच्या संस्थापक अलिना आलम यांनी उपक्रमाच्या प्रवासाची माहिती दिली. दिव्यांग व्यक्तींना स्वावलंबी आणि सन्मानाने जगण्याची संधी मिळावी, या उद्देशाने सुरू केलेल्या या उपक्रमातून आतापर्यंत ग्राहकांना दोन कोटींहून अधिक कॉफीचे कप देण्यात आले आहेत. तसेच आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना ८० लाखांहून अधिक जेवणाची ताटे वितरित करण्यात आली आहेत.

योग्य संधी आणि पाठबळ मिळाल्यास दिव्यांग व्यक्ती स्वतः स्वावलंबी होण्याबरोबरच समाजातील गरजू घटकांनाही मदत करू शकतात. दिव्यांग व्यक्तींच्या क्षमतेविषयी जनजागृती करणे, त्यांना रोजगार उपलब्ध करून देणे आणि समाजात समावेशकतेची भावना रुजविणे हे मिट्टी कॅफेचे प्रमुख उद्दिष्ट असल्याचे आलम यांनी सांगितले.

कार्यक्रमात मिट्टी कॅफेमधील दिव्यांग सदस्यांनी सांस्कृतिक कार्यक्रम सादर केला. दोन सदस्यांनी आपले अनुभव उपस्थितांसमोर मांडले. बौद्धिक दिव्यांगत्व असलेल्या व्यक्तींनी तयार केलेला केक राज्यपालांनी कापला. त्यानंतर त्यांनी कॅफेमध्ये पहिली ऑर्डर दिली. व्हीलचेअरवरील कॅशियर आणि दिव्यांग सदस्यांच्या चमूने ही ऑर्डर ग्राहकसेवेच्या माध्यमातून पूर्ण केली.

कार्यक्रमाच्या शेवटी 'प्रोजेक्ट मुंबई'चे संस्थापक व मुख्य कार्यकारी अधिकारी शिशिर जोशी यांनी उपस्थितांचे आभार मानले.

कर्करुग्णांना मोठा दिलासा! महात्मा फुले व प्रधानमंत्री जनआरोग्य योजनेत PET-CT स्कॅनचा समावेश

६३ उपचार पॅकेजमध्ये अतिरिक्त निदान प्रक्रिया; १३ प्रकारच्या कर्करोगांसाठी स्वतंत्र निदान प्रक्रियेची मान्यता

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई / प्रतिनिधी

कर्करोगाचे अचूक निदान, आजाराचा टप्पा निश्चित करणे आणि उपचारांचा परिणाम तपासण्यासाठी महत्त्वाच्या असलेल्या महागड्या PET-CT स्कॅनचा समावेश विस्तारित महात्मा ज्योतिराव फुले जनआरोग्य योजना आणि आयुष्मान भारत-प्रधानमंत्री जनआरोग्य योजनेत करण्याचा निर्णय राज्य शासनाने घेतला आहे. या निर्णयामुळे पात्र कर्करुग्णांना आर्थिक दिलासा मिळणार असून, आवश्यक तपासणी वेळेत करून उपचारांचे नियोजन करणे अधिक सुलभ होणार आहे.

सार्वजनिक आरोग्य विभागाने यासंदर्भात शासन निर्णय जारी केला आहे. त्यानुसार, कर्करोगावरील ६३ उपचार पॅकेजमध्ये PET-CT स्कॅनचा 'अतिरिक्त निदान प्रक्रिया' (Add-on Diagnostic Procedure) म्हणून समावेश करण्यात आला आहे. तसेच, निवडक १३ प्रकारच्या कर्करोग उपचारांसाठी या तपासणीला 'स्वतंत्र निदान प्रक्रिया' (Regular/Primary Procedure) म्हणून मान्यता देण्यात आली आहे.

महागड्या तपासणीचा आर्थिक भार कमी होणार

PET-CT स्कॅनच्या खर्चामुळे अनेक रुग्ण ही तपासणी पुढे ढकलतात किंवा टाळतात. त्यामुळे आजाराचे अचूक स्वरूप समजून घेणे आणि योग्य वेळी उपचार सुरू करणे यामध्ये विलंब होण्याची शक्यता असते. ही अडचण लक्षात घेऊन नागरिक आणि संलग्न रुग्णालयांकडून या तपासणीचा आरोग्य योजनांमध्ये समावेश करण्याची मागणी होत होती.

या मागणीच्या अनुषंगाने सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याणमंत्री प्रकाश आबिटकर यांच्या सूचनेनुसार स्वतंत्र अभ्यास समिती स्थापन करण्यात आली होती. समितीच्या शिफारशींचा विचार करून शासनाने हा निर्णय घेतला. यामुळे कर्करुग्णांना महागड्या तपासणीसाठी स्वतःच्या खिशातून करावा लागणारा खर्च कमी होण्यास मदत होईल, असे आरोग्यमंत्र्यांनी सांगितले.

६३ उपचार पॅकेजमध्ये सुविधा

यापूर्वी ४४ उपचार पॅकेजमध्ये PET-CT स्कॅनचा समावेश होता. नव्या निर्णयामुळे अतिरिक्त निदान प्रक्रिया म्हणून ही सुविधा उपलब्ध असलेल्या उपचार पॅकेजची संख्या ६३ झाली आहे. याशिवाय, वैद्यकीयदृष्ट्या उपयुक्त ठरलेल्या निवडक १३ प्रकारच्या कर्करोग उपचारांसाठी झएढ-उढ स्कॅन स्वतंत्र किंवा नियमित निदान प्रक्रिया म्हणून समाविष्ट करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे.

तपासणीसाठी पूर्वमान्यता आवश्यक

PET-CT स्कॅनची वैद्यकीय गरज संबंधित तज्ज्ञ डॉक्टरांनी प्रमाणित करणे आवश्यक आहे. तसेच, योजनेत अंगीकृत असलेल्या संबंधित रुग्णालयात आवश्यक तांत्रिक सुविधा, उपकरणे, पात्र मनुष्यबळ आणि स्वतःचे PET-CT केंद्र (In-house PET-CT Centre) असणे बंधनकारक आहे. तपासणीपूर्वी पूर्वमान्यता घेणे आणि आवश्यक वैद्यकीय कागदपत्रे सादर करणेही आवश्यक राहणार आहे.

या निर्णयाची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी राज्य आरोग्य हमी सोसायटीला राष्ट्रीय आरोग्य प्राधिकरणाच्या TMS 2.0 प्रणालीमध्ये आवश्यक बदल करण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत.

महात्मा ज्योतिराव फुले जनआरोग्य योजना आणि आयुष्मान भारत-प्रधानमंत्री जनआरोग्य योजनेच्या माध्यमातून पात्र नागरिकांना PET-CT तपासणीची सुविधा उपलब्ध झाल्याने कर्करोगाचे योग्य वेळी निदान आणि उपचारांचे नियोजन करण्यास मदत होईल. कर्करोगावरील उपचार अधिक सुलभ करण्याच्या दृष्टीने हा निर्णय महत्त्वपूर्ण टप्पा ठरेल, असा विश्वास आरोग्यमंत्र्यांनी व्यक्त केला.

पीईटी-सीटी तपासणीसाठी निर्धारित दर

शासन निर्णयानुसार विविध प्रकारच्या PET-CT तपासण्यांसाठी पुढील दर निश्चित करण्यात आले आहेत.

* संपूर्ण शरीर (Whole Body) : २०,४०० रुपये
* मेंदू (Brain) : १४,६५० रुपये
* गॅलियम-६८ (Gallium 68) : १५,००० रुपये
* हृदय (Cardiac) : ९,४०० रुपये

संबंधित रुग्णालयांना शासन निर्णयात नमूद केलेल्या अटी व नियमांचे पालन करणे बंधनकारक राहणार आहे.

मांदळेवाडीतील कारखिलावस्ती परिसरात बिबट्याचा वावर वाढला?

बिबट्याला पकडण्यासाठी लावलेल्या पिंजऱ्यातील कोंबडीचा मृत्यू; शेतकरी व ग्रामस्थांमध्ये भीतीचे वातावरण

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लोणी-धामणी । प्रतिनिधी

मांदळेवाडी (ता. आंबेगाव) येथील कारखिलावस्ती पाझर तलाव परिसरात बिबट्याचा वावर वाढल्याची चर्चा सुरू असून, त्यामुळे शेतकरी आणि ग्रामस्थांमध्ये भीतीचे वातावरण निर्माण झाले आहे. बिबट्याला पकडण्यासाठी वनविभागाने लावलेल्या पिंजऱ्यात आमिष म्हणून ठेवलेली कोंबडी रात्री मृत अवस्थेत आढळल्याने परिसरात चर्चेला उधाण आले आहे. मात्र, कोंबडीचा मृत्यू नेमका कशामुळे झाला, हे अद्याप स्पष्ट झालेले नाही.

कारखिलावस्ती पाझर तलाव परिसरात बिबट्याचा वावर असल्याचे सांगण्यात येत असल्याने शेतकरी व ग्रामस्थांनी त्याला पकडण्यासाठी पिंजरा लावण्याची मागणी वनविभागाकडे केली होती. त्यानुसार वनविभागाने परिसरात पिंजरा लावला. बिबट्याला पिंजऱ्यात पकडता यावे, यासाठी त्यामध्ये आमिष म्हणून कोंबडी ठेवण्यात आली होती. मात्र, ही कोंबडी रात्री मृत झाल्याचे निदर्शनास आले. त्यामुळे कोंबडीचा मृत्यू कशामुळे झाला आणि परिसरात बिबट्याच्या हालचाली कितपत वाढल्या आहेत, याबाबत ग्रामस्थांमध्ये चर्चा सुरू झाली आहे. कोंबडीचा मृत्यू बिबट्याच्या हल्ल्यामुळेच झाला, असे

अद्याप निश्चित झालेले नाही.

या परिसरात मोठ्या प्रमाणात शेती असल्याने शेतकरी रात्रीच्या वेळीही विविध कामांसाठी शेतात ये-जा करतात. काही ठिकाणी जनावरेही चरण्यासाठी सोडली जातात. अशा परिस्थितीत बिबट्याचा वावर असल्यास शेतकरी, शेतमजूर आणि पशुधनाच्या सुरक्षिततेचा प्रश्न निर्माण होऊ शकतो. त्यामुळे ग्रामस्थांमध्ये चिंतेचे वातावरण आहे.

वनविभागाने कारखिलावस्ती परिसरात नियमित गस्त वाढवावी, बिबट्याच्या हालचालींवर लक्ष ठेवावे आणि पिंजऱ्याची नियमित पाहणी करावी, अशी मागणी शेतकरी व ग्रामस्थांकडून होत आहे. बिबट्याच्या वावराची खातरजमा करून आवश्यक उपाययोजना कराव्यात आणि नागरिकांसह पशुधनाची सुरक्षितता सुनिश्चित करावी, अशी अपेक्षा ग्रामस्थांनी व्यक्त केली आहे.

भाजपा महायुतीच्या दोन्ही उमेदवारांना प्रचंड मतांनी विजयी करा!

पुणे पदवीधर व शिक्षक मतदारसंघासाठी उपमहापौर परशुराम वाडेकर यांचे आवाहन

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : प्रतिनिधी

पुणे पदवीधर मतदारसंघातील डॉ. स्मिता योगेश जाधव आणि पुणे शिक्षक मतदारसंघातील कौस्तुभ मुरलीधर गावडे हे भाजपा महायुतीचे अधिकृत उमेदवार आहेत. या दोन्ही उमेदवारांना पसंतीक्रमातील प्रथम क्रमांकाचे मत देऊन प्रचंड मतांनी विजयी करावे, असे आवाहन उपमहापौर परशुराम वाडेकर यांनी केले.

शहराध्यक्ष संजय सोनवणे यांच्या अध्यक्षतेखाली पक्ष कार्यालयात प्रमुख पदाधिकाऱ्यांची बैठक आयोजित करण्यात आली होती. या बैठकीत वाडेकर यांनी उपस्थित कार्यकर्त्यांना मार्गदर्शन केले. दोन्ही उमेदवारांच्या प्रचारासाठी कार्यकर्त्यांनी घरोघरी जाऊन मतदारांशी संपर्क साधावा आणि महायुतीच्या उमेदवारांना विजयी करण्यासाठी प्रयत्न करावेत, असे त्यांनी सांगितले. महायुतीचे दोन्ही उमेदवार सक्षम असून, कार्यकर्त्यांनी पदवीधर आणि शिक्षक मतदारांपर्यंत पोहोचून त्यांना मतदानाचे आवाहन करावे. पदवीधर मतदारसंघातून डॉ. स्मिता जाधव आणि शिक्षक मतदारसंघातून कौस्तुभ गावडे यांना पसंतीक्रमातील प्रथम क्रमांकाचे मत देऊन विजयी करावे, असे वाडेकर म्हणाले. येत्या २३ तारखेला महायुतीचा विजय होईल, असा विश्वासही त्यांनी व्यक्त केला. केंद्रीय मंत्री रामदास आठवले यांच्या आदेशानुसार पदवीधर आणि शिक्षक मतदारसंघातील महायुतीच्या उमेदवारांच्या प्रचारासाठी रिपब्लिकन पक्षाचे नगरसेवक आणि कार्यकर्ते सक्रिय झाले असल्याचेही वाडेकर यांनी सांगितले.

या बैठकीला राज्याचे माजी सचिव बाळासाहेब जानराव, निलेश अल्हाट, नगरसेवक मोहन जगताप, बाबुराव घाडगे, महिपाल वाघमारे, शाम सदाफुले, किरटपल राजमनी, अविनाश कदम, विनोद टोपे, संतोष खरात, विरेन साठे, सुनील गवळी, निलेश रोकडे, दामोदरे, खराळ यांच्यासह स्थानिक पदाधिकारी उपस्थित होते. शाम सदाफुले यांनी आभार मानले.

फुले दांपत्याचे विचार विद्यार्थ्यांमध्ये रुजविणार; साने गुरुजी कथामालेचा संकल्प

महाळुंगे पडवळ येथे २७ गुणवंत विद्यार्थ्यांचा गौरव; १७२ विद्यार्थ्यांना कला-कार्यानुभव पुस्तिकांचे वाटप

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लोणी-धामणी : प्रतिनिधी

महाळुंगे पडवळ, दि. १८ ऑक्टोबर २०२६ : महात्मा ज्योतिराव फुले यांच्या द्विशताब्दी जयंती वर्षानिमित्त साने गुरुजी कथामालेच्या वतीने शाळांमध्ये कथाकथन आणि प्रश्नमंजुषा स्पर्धांच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांमध्ये महात्मा फुले व सावित्रीबाई फुले यांच्या विचारांचा प्रसार करण्यात येणार आहे. स्वच्छता, स्वावलंबन, श्रमसंस्कार, स्वातंत्र्य, समता आणि बंधुता ही मूल्ये विद्यार्थ्यांमध्ये रुजविण्याचा संकल्प कथामालेने केला आहे, अशी माहिती अखिल भारतीय साने गुरुजी कथामालेचे विश्वस्त शामराव कराळे यांनी दिली.

महाळुंगे पडवळ (ता. आंबेगाव) येथील पुणे मॉडेल स्कूलमध्ये आयोजित कथाकथन कार्यक्रम आणि गुणवंत विद्यार्थी गुणगौरव सोहळ्यात ते बोलत होते. साने गुरुजींच्या संस्कारक्षम गोष्टींसोबतच महात्मा फुले यांच्या जीवनकार्यावर आधारित कथाकथन व सामान्य ज्ञान प्रश्नमंजुषा स्पर्धांचे आयोजन करण्यात येणार आहे. फुले दांपत्याने महिला आणि वंचितांच्या शिक्षणासाठी केलेले कार्य विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचवून त्यांच्यात सामाजिक समतेची जाणीव निर्माण करणे, हा या उपक्रमाचा मुख्य उद्देश असल्याचे कराळे यांनी स्पष्ट केले. विद्यार्थ्यांनी साने गुरुजींचे विचार आचरणात आणून जीवनात यश संपादन करावे, असे आवाहनही त्यांनी केले.

कार्यक्रमाची सुरुवात सरस्वती माता, साने गुरुजी आणि महात्मा फुले यांच्या प्रतिमांचे पूजन करून करण्यात आली. आधार ग्रामविकास फाउंडेशनचे अध्यक्ष दत्ता पडवळ कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी होते.

२७ गुणवंत विद्यार्थ्यांचा सन्मान

कार्यक्रमादरम्यान इयत्ता पहिली ते चौथीतील विविध स्पर्धांमध्ये यश मिळविलेल्या २७ गुणवंत विद्यार्थ्यांना साने गुरुजी कथामालेचे कार्यवाह शिक्षक चांगदेव पडवळ आणि शिक्षिका प्रतिभा पडवळ यांच्या हस्ते सन्मानचिन्ह व प्रमाणपत्र देऊन गौरविण्यात आले. विद्यार्थ्यांच्या कलागुणांना प्रोत्साहन देणे आणि त्यांच्या शैक्षणिक प्रगतीला चालना देणे, हा या गुणगौरव सोहळ्यामागील उद्देश होता.

माजी केंद्रप्रमुख शिवाजी पडवळ यांनी शाळेतील १७२ विद्यार्थ्यांना कला-कार्यानुभव पुस्तिका भेट दिल्या. या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या कलात्मक कौशल्यांना आणि कृतीआधारित शिक्षणाला प्रोत्साहन मिळणार आहे. तसेच शाळेतील संगणक शिक्षिका श्रद्धा डोके यांची पालघर जिल्हा परिषदेत शिक्षिका म्हणून नियुक्ती झाल्याबद्दल मान्यवरांच्या हस्ते त्यांचा सत्कार करण्यात आला.

मान्यवरांची उपस्थिती

यावेळी साने गुरुजी पुणे कथामालेचे जिल्हाध्यक्ष बाळासाहेब कानडे, गटशिक्षणाधिकारी रूपाली धोका, केंद्रप्रमुख स्मिता चासकर, मुख्याध्यापिका सुनंदा टेके, शिक्षक नेते नारायण काळे, सुदाम पडवळ, दादाभाऊ चासकर, शाळा व्यवस्थापन समितीचे अध्यक्ष योगेश पडवळ, उपाध्यक्ष प्रणिता चासकर, सेवानिवृत्त ग्रामविकास अधिकारी टी. जी. पडवळ, शंकर पडवळ, गणेश सोलाट, प्रभाकर आवटे, संजीव भालेराव, रमेश सैद, कुंडलिक गाडे, सोमनाथ सैद, सेवानिवृत्त मुख्याध्यापक रामदास भालेराव, विकास कानडे, संतोष कानडे आणि संतोष थोरात यांच्यासह विविध संस्थांचे पदाधिकारी व ज्येष्ठ नागरिक उपस्थित होते.

यावेळी गटशिक्षणाधिकारी रूपाली धोका, बाळासाहेब कानडे आणि दत्ता पडवळ यांनी मनोगते व्यक्त केली. राज्य पुरस्कारप्राप्त शिक्षक सुनील पाटील यांनी प्रास्ताविक केले. शिक्षक आत्माराम जगदाळे यांनी सूत्रसंचालन केले, तर शिक्षक संजयकुमार पडवळ यांनी आभार मानले.

कार्यक्रमाच्या शेवटी शिक्षक चांगदेव पडवळ यांच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना खाऊचे वाटप करण्यात आले.

कार्यक्रमाच्या यशस्वितेसाठी शिक्षिका सुनंदा टेके, कविता हुले, गौरी खेडकर, उज्वला पाचपुते, वंदना चासकर, श्रद्धा डोके आणि शाळा व्यवस्थापन समितीच्या सदस्यांनी विशेष परिश्रम घेतले.

सारांश वृत्त

म्हाडाच्या पुणे मंडळाकडून ४,४६२ घरांच्या लॉटरीला मुदतवाढ; पण महा-आयटीची सेवा ठप्प असल्याने अर्जदार त्रस्त

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे । प्रतिनिधी

म्हाडाच्या पुणे गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास मंडळातर्फे ४,४६२ घरांच्या विक्रीसाठी अर्ज सादर करण्यास २२ ऑक्टोबर २०२६ पर्यंत मुदतवाढ देण्यात आली आहे. मात्र, १६ ते २० ऑक्टोबर दरम्यान 'महा-आयटी'ची ऑनलाईन सेवा बंद असल्याने अर्जदारांचे टेन्शन वाढले आहे. दाखल्यांची पडताळणी रखडल्याने २२ ऑक्टोबरपर्यंत अर्ज कसा भरायचा? असा सवाल उपस्थित करत अर्जदार पुन्हा मुदतवाढ मिळण्याची मागणी करत आहेत. रहिवासी (डोमिसाईल) आणि उत्पन्नाचा दाखला पडताळणी प्रक्रियेला वेळ लागत असल्याने म्हाडाने अर्जदारांच्या विनंतीवरून मुदत २२ ऑक्टोबरपर्यंत वाढवली होती. मात्र, सध्या महा-आयटीची यंत्रणाच ठप्प असल्याने सिस्टीममध्ये दाखले मंजूर होत नसल्याचे संदेश दिसत आहेत. २० ऑक्टोबरनंतर उरलेल्या केवळ दोन दिवसांत दाखले मंजूर करून अनामत रक्कम भरणे कठीण होणार असल्याने म्हाडा प्रशासनाने पुन्हा एकदा मुदतवाढ द्यावी, अशी जोरदार मागणी नागरिकांकडून होत आहे. सेवा खंडित असली तरी या लॉटरीला अर्जदारांचा प्रचंड प्रतिसाद मिळाला आहे. १४ ऑक्टोबरपर्यंत पुणे म्हाडा लॉटरीसाठी १,६७,५७० अर्ज प्राप्त झाले असून, त्यापैकी १,०४,०८६ अर्जदारांनी अनामत रकमेसह अर्ज प्रक्रिया पूर्ण केली आहे.

पुणे महापालिका क्षेत्र: मांजरी खुर्द, म्हाळुंगे, भूगाव, धानोरी, वारजे, कात्रज, हडपसर, पाषाण, खराडी, बाणेर, धायरी, लोहगाव, बिबडेवाडी, मुंढवा, उंड्री, वडगाव, बावधन आणि कोंढवा खुर्द.

पिंपरी-चिंचवड महापालिका क्षेत्र: मोशी, किवळे, डुडुळगाव, ताथवडे, वाकड, चिखली, रावेत, पुनावळे, बालेवाडी, रहाटणी, वडमुखवाडी, मानुर्डी, पिंपळे सौदागर आणि पिंपळे गुरव.

अभिनेता टायगर श्रॉफच्या कारवर गोळीबार; जुहूमध्ये खळबळ, हल्लेखोरांचा शोध सुरू!

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई : प्रतिनिधी

मुंबईतील जुहू परिसरात रविवारी, १८ ऑक्टोबर २०२६ रोजी संध्याकाळी बॉलिवूड अभिनेता टायगर श्रॉफच्या कारवर अज्ञात व्यक्तींनी गोळीबार केल्याची घटना समोर आली आहे. या घटनेत टायगर श्रॉफ सुरक्षित असून त्याला कोणतीही दुखापत झालेली नाही, अशी माहिती पोलिसांनी दिली. मात्र, मुंबईसारख्या महानगरात प्रसिद्ध अभिनेत्याच्या वाहनावर गोळीबार झाल्याने परिसरात खळबळ उडाली आहे.

मिळालेल्या माहितीनुसार, जुहू पोलीस ठाण्याच्या हद्दीतील पुष्पा पार्कजवळ हा प्रकार घडला. रविवारी संध्याकाळी घडलेल्या या घटनेनंतर पोलिसांनी तपासाला सुरुवात केली आहे. गोळीबार नेमका कोणी केला, त्यामागे कोणते कारण होते आणि हल्लेखोरांचा उद्देश काय होता, याचा शोध घेतला जात आहे.

या घटनेतील सर्वात महत्त्वाचा प्रश्न म्हणजे टायगर श्रॉफच्या कारला लक्ष्य करण्यामागे नेमके कारण काय आहे. हा गोळीबार पूर्वनियोजित होता की अन्य कोणत्या कारणातून घडला, याबाबत अद्याप अधिकृत माहिती समोर आलेली नाही. पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, घटनेपूर्वी आणि घटनास्थळी नेमके काय घडले, याची साखळी जोडण्याचे काम सुरू आहे.

गोळीबार करणाऱ्या व्यक्तींची ओळख अद्याप स्पष्ट झालेली नाही. संबंधित व्यक्तींचा शोध घेण्यासाठी पोलिसांकडून प्रयत्न सुरू आहेत. तपासातून हल्लेखोरांची ओळख, गोळीबारामागील संभाव्य हेतू आणि घटनेशी संबंधित अन्य बाबी स्पष्ट होण्याची अपेक्षा आहे.

मुंबईत प्रसिद्ध व्यक्तींच्या सुरक्षेचा प्रश्न यापूर्वीही चर्चेत आला आहे. अशा घटनांमुळे सार्वजनिक ठिकाणी आणि संवेदनशील परिसरांमध्ये कायदा-सुव्यवस्था राखण्याचे आव्हान अधोरेखित होते. टायगर श्रॉफच्या कारवरील गोळीबाराच्या घटनेत तो सुरक्षित असला, तरी या प्रकारामागील सत्य उघड होणे महत्त्वाचे ठरणार आहे.

दरम्यान, गोळीबाराच्या घटनेबाबत अधिक तपशील मिळवण्यासाठी पोलीस तपास सुरू असून, हल्लेखोरांचा शोध आणि घटनेमागील कारणांचा उलगडा होणे बाकी आहे. तपासातून पुढे येणाऱ्या माहितीवर या प्रकरणाचे गांभीर्य आणि पुढील कारवाई अवलंबून असेल.

दुर्गापूजेच्या मंडपात चेंगराचेंगरी; १९ जणांचा मृत्यू, नियोजनातील त्रुटींवर प्रश्न

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई : प्रतिनिधी

: सार्वजनिक दुर्गापूजेच्या मंडपात झालेल्या चेंगराचेंगरीत १९ जणांचा मृत्यू झाल्याची घटना समोर आली आहे. शनिवारी संध्याकाळी चोरबागन सार्वजनिक दुर्गापूजा मंडपात ही दुर्घटना घडली. प्राथमिक माहितीनुसार, पावसानंतर निर्माण झालेली गर्दी, अरुंद प्रवेशद्वार आणि दिशाभूल करणाऱ्या घोषणांमुळे परिस्थिती बिघडली असावी, असा पोलिसांचा संशय आहे.

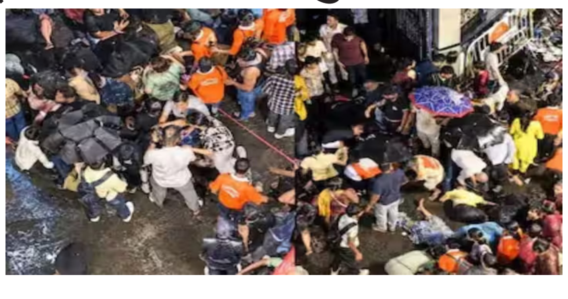

एका वरिष्ठ पोलीस अधिकाऱ्याच्या माहितीनुसार, मंडप कोसळणार असल्याची घोषणा करणाऱ्या व्यक्तीचा व्हिडिओ तपास पथकाला मिळाला आहे. ही घोषणा कोणी केली आणि तिच्यामागील उद्देश काय होता, याचा शोध सुरू आहे.

पोलिसांच्या प्राथमिक तपासात गर्दी व्यवस्थापनातील त्रुटी आणि सुरक्षेसाठी अपुरे मनुष्यबळ असल्याचे संकेत मिळाल्याचे वृत्त आहे. आयोजकांनी मोठ्या संख्येने येणाऱ्या भाविकांसाठी पुरेशी व्यवस्था केली होती का, याचीही चौकशी केली जात आहे. सीसीटीव्ही फुटेज आणि प्रत्यक्षदर्शींचे जबाब तपासले जात आहेत.

मुख्यमंत्री सुवेंदू अधिकारी यांनी मृतांच्या कुटुंबीयांना सरकारी नोकरी आणि २५ लाख रुपयांची भरपाई देण्याची घोषणा केल्याचे वृत्त आहे. धार्मिक उत्सवांमध्ये लाखो लोक सहभागी होत असताना गर्दीचे नियोजन, आपत्कालीन बाहेर पडण्याचे मार्ग, सुरक्षा कर्मचारी आणि अफवांवर नियंत्रण यांना सर्वोच्च प्राधान्य देणे आवश्यक आहे. या दुर्घटनेतील जबाबदारी निश्चित करून भविष्यात अशा घटना टाळण्यासाठी ठोस उपाययोजना करणे महत्त्वाचे ठरणार आहे.

१ नोव्हेंबरपासून सीआयएसएफच्या रचनेत मोठे बदल

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : वृत्तसंस्था

देशातील महत्त्वाच्या औद्योगिक आणि सामरिक आस्थापनांच्या सुरक्षेला अधिक बळकटी देण्यासाठी केंद्रीय औद्योगिक सुरक्षा दल अर्थात सीआयएसएफ आपल्या प्रशासकीय आणि कार्यकारी रचनेत मोठे बदल करणार आहे. केंद्रीय गृह मंत्रालयाने या पुनर्रचनेला मंजुरी दिली असून, १ नोव्हेंबर २०२६ पासून नवी व्यवस्था लागू होणार असल्याची माहिती दलाने अधिकृत निवेदनाद्वारे दिली आहे.

देशातील महत्त्वाच्या पायाभूत सुविधा आणि संवेदनशील आस्थापनांच्या सुरक्षेची जबाबदारी सीआयएसएफकडे आहे. बदलत्या सुरक्षा गरजा, विविध क्षेत्रांचे स्वतंत्र स्वरूप आणि समन्वयाची

आवश्यकता लक्षात घेऊन ही पुनर्रचना करण्यात येत आहे. मात्र, या बदलांची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी किती प्रभावी ठरते, हे आगामी काळात स्पष्ट होणार आहे.

या नव्या व्यवस्थेत वीज, कोळसा, पोलाद, पेट्रोलियम आणि नैसर्गिक वायू क्षेत्रांबरोबरच बंदरे, सरकारी इमारती, संग्रहालये, ऐतिहासिक स्मारके आणि मोठ्या प्रमाणावरील सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्था यांच्यासाठी अधिक विशिष्ट सुरक्षा व्यवस्थापनावर भर दिला जाणार आहे.

प्रत्येक क्षेत्राच्या सुरक्षेच्या गरजा वेगवेगळ्या असल्याने संबंधित विभागांच्या आवश्यकतांनुसार देखरेख आणि कार्यपद्धती अधिक सुसंगत करण्याचा या बदलांचा उद्देश आहे. यामुळे सुरक्षा व्यवस्थेतील एकसमानता वाढवणे, क्षेत्रविशिष्ट तज्ज्ञता विकसित करणे आणि कार्यकारी देखरेख अधिक प्रभावी करणे अपेक्षित आहे.

सीआयएसएफच्या पुनर्रचनेत संबंधित मंत्रालये, सरकारी विभाग आणि आस्थापनांच्या व्यवस्थापनासोबत समन्वय सुधारण्यावरही भर दिला जाणार आहे. सुरक्षेच्या जबाबदाऱ्यांचे नियोजन आणि देखरेख अधिक स्पष्ट झाल्यास महत्त्वाच्या आस्थापनांमधील सुरक्षा व्यवस्थापनाला मदत होऊ शकते.

मात्र, प्रशासकीय रचनेतील बदलांबरोबरच मनुष्यबळ, प्रशिक्षण, तंत्रज्ञान आणि प्रत्यक्ष परिस्थितीत निर्णय घेण्याची क्षमता यांनाही महत्त्व राहणार आहे. नव्या व्यवस्थेमुळे सुरक्षा यंत्रणेची कार्यक्षमता कितपत वाढते, हे तिच्या अंमलबजावणीतूनच समोर येईल.

१ नोव्हेंबरपासून लागू होणारी ही पुनर्रचना देशातील महत्त्वाच्या पायाभूत सुविधा आणि सामरिक आस्थापनांच्या सुरक्षेच्या दृष्टीने महत्त्वाची मानली जात आहे

मणिपूरमध्ये पुन्हा हिंसाचाराचा भडका; सशस्त्र हल्ल्यात एकाचा मृत्यू, चौघे जखमी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

गुवाहाटी : प्रतिनिधी

मणिपूरमध्ये हिंसाचाराचे सत्र थांबण्याची चिन्हे दिसत नसतानाच भारत-म्यानमार सीमेलगतच्या गावावर सशस्त्र हल्ला झाल्याची गंभीर घटना समोर आली आहे. शनिवारी, १७ ऑक्टोबर २०२६ रोजी दुपारी झालेल्या या हल्ल्यात एका व्यक्तीचा मृत्यू झाला, तर अन्य चार जण जखमी झाले आहेत. सीमावर्ती भागातील या घटनेमुळे स्थानिक नागरिकांच्या सुरक्षेचा प्रश्न पुन्हा ऐरणीवर आला आहे.

मिळालेल्या वृत्तानुसार, मणिपूरमधील कामजोंग जिल्ह्यातील चासाद या कुकीबहुल गावावर सशस्त्र व्यक्तींनी हल्ला केला. हा जिल्हा नागाबहुल असून भारत-म्यानमार सीमेच्या जवळ आहे. शनिवारी दुपारी घडलेल्या या घटनेत एकाचा जीव गेला आणि चार जण जखमी झाले. मात्र, हल्लेखोरांची ओळख, हल्ल्यामागील नेमके कारण आणि घटनेचा संपूर्ण घटनाक्रम याबाबत अद्याप सविस्तर माहिती समोर आलेली नाही.

मणिपूरमध्ये विविध समुदायांमधील तणाव आणि हिंसाचाराच्या पार्श्वभूमीवर अशा घटनांचे गांभीर्य अधिक वाढते. सीमावर्ती गावांमध्ये हिंसक हल्ले झाल्यास नागरिकांच्या सुरक्षिततेबरोबरच कायदा-

सुव्यवस्था राखण्याचे आव्हानही प्रशासनासमोर उभे राहते.

चासाद गावातील हल्ल्याने स्थानिक नागरिकांच्या सुरक्षेबाबत चिंता निर्माण केली आहे. या घटनेमागे समुदायांमधील संघर्ष आहे की अन्य कोणते कारण, याबाबत निष्कर्ष काढण्यासाठी अधिकृत तपासातून माहिती समोर येणे आवश्यक आहे.

एका व्यक्तीचा मृत्यू आणि चार जण जखमी होण्याची घटना केवळ कायदा-सुव्यवस्थेचा प्रश्न नसून सामान्य नागरिकांच्या जीविताच्या सुरक्षेशीही संबंधित आहे. अशा घटनांची पुनरावृत्ती टाळण्यासाठी हल्लेखोरांची ओळख पटवणे, घटनेमागील कारणांचा शोध घेणे आणि प्रभावित नागरिकांना आवश्यक संरक्षण देणे महत्त्वाचे ठरणार आहे.

दरम्यान, या हल्ल्याबाबत अधिक तपशील उपलब्ध नसल्याने जखमींची प्रकृती, हल्लेखोरांची संख्या आणि पुढील सुरक्षा कारवाई याबाबत स्पष्टता येणे बाकी आहे. मणिपूरमधील संवेदनशील परिस्थितीत या घटनेचा तपास आणि प्रशासनाची पुढील भूमिका महत्त्वाची ठरेल.

लष्करी अधिकाऱ्याच्या पत्नीवर हेरगिरीच्या संशयातून गुन्हा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

जम्मू : प्रतिनिधी

देशाच्या सुरक्षेच्या दृष्टीने संवेदनशील मानल्या जाणाऱ्या जम्मू परिसरात लष्करी अधिकाऱ्याच्या पत्नीविरोधात गंभीर आरोपांवरून गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. परदेशी गुप्तचर यंत्रणांशी संबंधित व्यक्तींसाठी संवेदनशील माहिती गोळा करून ती सामायिक केल्याचा तिच्यावर आरोप आहे. चीनशी संबंधित व्यक्तींचाही या प्रकरणात उल्लेख करण्यात आला असून, जम्मू-काश्मीर पोलिसांनी तपास सुरू केला आहे. मात्र, आरोप सिद्ध झालेले नसल्याने या प्रकरणातील सत्य तपासातूनच स्पष्ट होणार आहे.

पीटीआयने अधिकृत सूत्रांच्या हवाल्याने दिलेल्या वृत्तानुसार, संबंधित महिला तेलंगणाची रहिवासी असून सध्या जम्मूमध्ये आपल्या लष्करी अधिकारी पतीसोबत राहते. तिच्या काही संशोधनाशी संबंधित हालचालींचीही चौकशी केली जात आहे. या संशोधनाचे स्वरूप काय होते आणि त्याचा परदेशी गुप्तचरांशी काही संबंध होता का, याचा तपास यंत्रणा शोध घेत आहेत.

पोलिसांसमोरील महत्त्वाचा प्रश्न म्हणजे संबंधित महिलेने कोणती माहिती गोळा केली, ती कोणाला दिली आणि प्रत्यक्षात काही गोपनीय सामग्री परदेशी गुप्तचरांपर्यंत पोहोचवण्यात आली का. अधिकृत सूत्रांनुसार, माहिती किंवा अन्य सामग्री परदेशी गुप्तचरांशी संबंधित व्यक्तींना पाठवण्यात आली होती का, याची पडताळणी केली जात आहे.

या प्रकरणात अद्याप कोणती माहिती सामायिक करण्यात आली, तिचे स्वरूप किती संवेदनशील होते किंवा देशाच्या सुरक्षेला प्रत्यक्ष धोका निर्माण झाला का, याबाबत तपशील सार्वजनिक करण्यात आलेला नाही.

प्रथम माहिती अहवाल (एफआयआर) दाखल झाल्यानंतर या महिलेची पोलीस उपअधीक्षक (डीएसपी) दर्जाच्या अधिकाऱ्याने चौकशी केल्याचे सूत्रांनी सांगितले. तिच्या हालचाली, संशोधनाशी संबंधित कामकाज आणि परदेशी व्यक्तींशी संभाव्य संपर्क यांची तपासणी सुरू आहे.

लष्करी अधिकाऱ्याच्या कुटुंबाशी संबंधित व्यक्तीविरोधात अशा स्वरूपाचे आरोप समोर आल्याने प्रकरणाचे गांभीर्य वाढले आहे. मात्र, केवळ संशय किंवा आरोपांच्या आधारे निष्कर्ष काढणे योग्य ठरणार नाही. संबंधित माहितीचे पुरावे, संपर्कांचे स्वरूप आणि प्रत्यक्ष माहितीची देवाणघेवाण झाली का, यावर तपासाची दिशा अवलंबून असेल.

देशाच्या सुरक्षेशी संबंधित या प्रकरणात पोलिसांच्या तपासातून नेमके काय निष्पन्न होते, याकडे लक्ष लागले आहे.

कर्करोगाच्या १३७ औषधांच्या किमती ७० टक्क्यांपर्यंत कमी होणार; रुग्णांना दिलासा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

दिल्ली प्रतिनिधी

कर्करोगावरील महागड्या उपचारांचा आर्थिक भार कमी करण्याच्या उद्देशाने केंद्र सरकारने १३७ कर्करोगविरोधी औषधांच्या किमती ७० टक्क्यांपर्यंत कमी करण्याचा निर्णय घेतल्याचे वृत्त आहे. राष्ट्रीय औषध मूल्य प्राधिकरणाने (एनपीपीए) व्यापारी नफ्याची मर्यादा ३० टक्क्यांवर निश्चित केली असून, सुधारित दर १ नोव्हेंबर २०२६ पासून लागू होणार आहेत.

या निर्णयात पर्टुझुमॅब, ट्रास्टुझुमॅब, अटेझोलिझुमॅब, टेक्लिस्टामॅब, इनोटुझुमॅब ओझोगामिसिन आणि डाराटुमुमॅब यांसारख्या महागड्या औषधांचा समावेश असल्याचे वृत्त आहे. काही औषधांच्या पॅकची किंमत लाखो रुपयांपर्यंत असल्याने दरकपातीमुळे रुग्णांच्या खर्चात मोठी बचत होण्याची शक्यता आहे. औषधांच्या खरेदी किमती आणि रुग्णांकडून आकारल्या जाणाऱ्या छापील किमतींमध्ये मोठी तफावत असल्याच्या मुद्द्यावरून औषधांच्या किमतींचे नियमन करण्याची गरज अधोरेखित झाली होती. त्यानंतर औषध किंमत नियंत्रण आदेशातील तरतुदींचा वापर करून हा निर्णय घेण्यात आल्याचे वृत्त आहे. औषध उत्पादकांना सुधारित किमतींची माहिती प्राधिकरणाला देणे आणि ती संकेतस्थळांवर तसेच रुग्णालयांमध्ये प्रदर्शित करणे बंधनकारक असेल. औषधांचा तुटवडा निर्माण होऊ नये, यासाठी उत्पादनात कपात करण्यावरही नियंत्रण ठेवण्यात येणार आहे. तथापि, केवळ किंमत कमी करून प्रश्न सुटणार नाही. औषधे प्रत्यक्षात कमी दराने उपलब्ध होणे, रुग्णालयांनी सुधारित दर लागू करणे आणि उपचारांचा एकूण खर्च कमी होणे तितकेच महत्त्वाचे आहे. या निर्णयाची प्रभावी अंमलबजावणी झाल्यास कर्करोगग्रस्त रुग्ण आणि त्यांच्या कुटुंबीयांना मोठा आर्थिक दिलासा मिळू शकतो.

इथेनॉल धोरणाचा गोंधळ; कधी उसाला प्रोत्साहन, आता उसाच्या इथेनॉलवर बंदी!

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली । प्रतिनिधी

इंधनासाठी परदेशातून आयात होणाऱ्या कच्च्या तेलावरील अवलंबित्व कमी करायचे, शेतकऱ्यांना पर्यायी बाजारपेठ द्यायची आणि देशाला इथेनॉल उत्पादनात स्वयंपूर्ण बनवायचे, अशा मोठमोठ्या घोषणा सरकारकडून करण्यात आल्या. मात्र, आता २०२६-२७ या पुरवठा वर्षासाठी उसाच्या रसापासून, साखरेच्या पाकापासून आणि बी-हेवी मळीपासून तयार होणाऱ्या इथेनॉलला सरकारी तेल कंपन्यांच्या नव्या निविदेतून वगळण्यात आले आहे. त्याचवेळी मक्यापासून तयार होणाऱ्या इथेनॉलचा खरेदीदरही प्रतिलिटर तीन रुपयांनी कमी करण्यात आला आहे. त्यामुळे सरकारच्या इथेनॉल धोरणाचे नियोजन नेमके किती दूरदृष्टीचे आहे, असा प्रश्न उपस्थित होत आहे.

भारत पेट्रोलियम कॉर्पोरेशन लिमिटेडने (बीपीसीएल) १६ ऑक्टोबर रोजी तेल विपणन कंपन्यांच्या वतीने ही निविदा जारी केली. नोव्हेंबरपासून सुरू होणाऱ्या पुरवठा वर्षासाठी सुमारे ११०० कोटी लिटर इथेनॉलची खरेदी करण्याचे उद्दिष्ट ठेवण्यात आले आहे. पेट्रोलमध्ये २० टक्के इथेनॉल मिश्रणाचे लक्ष्य पूर्ण करण्यासाठी ही खरेदी महत्त्वाची आहे.

महाराष्ट्र आणि कर्नाटकासारख्या प्रमुख ऊस उत्पादक राज्यांमध्ये कमी पावसामुळे साखरेचे उत्पादन घटण्याची भीती निर्माण झाली आहे. देशांतर्गत साखरेचा पुरवठा आणि वाढत्या किमती लक्षात घेऊन उसाच्या रसापासून, साखरेच्या पाकापासून आणि बी-हेवी मळीपासून इथेनॉल तयार करण्यावर मर्यादा आणण्याऐवजी या निविदेतून संबंधित इथेनॉल प्रकार वगळण्यात आले आहेत.

साखर उत्पादन कमी होण्याची शक्यता निर्माण झाल्यानंतर इथेनॉलसाठी उसाचा वापर रोखण्याची वेळ येत असेल, तर उत्पादनाचे अंदाज, पावसाची परिस्थिती आणि साखरेची संभाव्य मागणी यांचा विचार आधीच कितपत केला गेला होता, हा महत्त्वाचा प्रश्न आहे. धोरण आखताना उपलब्ध संसाधनांचा समतोल राखणे अपेक्षित असते. संकटाची शक्यता दिसल्यानंतर नियम बदलणे म्हणजे दीर्घकालीन नियोजनातील उणिवा झाकण्याचा प्रयत्न ठरू शकतो.

सरकारने मक्यापासून तयार होणाऱ्या इथेनॉलचा खरेदीदर प्रतिलिटर ७१.८६ रुपयांवरून ६८.८६ रुपये केला आहे. म्हणजेच प्रतिलिटर तीन रुपयांची कपात करण्यात आली आहे. इथेनॉल उत्पादनासाठी मक्याचा वापर वाढवण्याच्या पार्श्वभूमीवर ही दरकपात उत्पादकांच्या उत्पन्नावर परिणाम करू शकते.

एका बाजूला उसापासून तयार होणाऱ्या इथेनॉलला निविदेतून वगळायचे आणि दुसऱ्या बाजूला मक्याच्या इथेनॉलचा दर कमी करायचा, या निर्णयांचा उत्पादक, कारखाने आणि शेतकऱ्यांवर एकत्रित परिणाम काय होणार, याचे स्पष्टीकरण आवश्यक आहे. मात्र, दरकपातीमुळे शेतकऱ्यांना नेमका किती आर्थिक फटका बसेल, हे उत्पादन खर्च आणि प्रत्यक्ष खरेदीच्या अटींवर अवलंबून राहील.

इथेनॉल मिश्रण कार्यक्रमाचा उद्देश कच्च्या तेलाची आयात कमी करणे आणि वाहनांमधून होणारे उत्सर्जन घटवणे हा आहे. मात्र, या उद्दिष्टांसाठी केवळ मोठ्या खरेदी निविदा काढून चालणार नाही. साखर, मका, अन्नधान्याचा वापर, शेतकऱ्यांचे उत्पन्न आणि इंधन उद्योगाची गरज यांचा समतोल राखणारे धोरणही आवश्यक आहे.

सरकारने आता स्पष्ट करायला हवे की, इथेनॉल उत्पादनासाठी कोणत्या कच्च्या मालाला किती प्राधान्य दिले जाणार, दरांमध्ये बदल करण्याचे निकष काय असतील आणि शेतकऱ्यांच्या हिताचे संरक्षण कसे केले जाणार? अन्यथा, आज एका पिकाला प्रोत्साहन आणि उद्या दुसऱ्या पिकावर निर्बंध, अशा बदलत्या निर्णयांमुळे उत्पादकांमध्ये अनिश्चितता निर्माण होऊ शकते.

इथेनॉल मिश्रणाचे लक्ष्य गाठणे महत्त्वाचे आहेच; पण ते गाठताना शेतकरी, साखर उद्योग आणि अन्नसुरक्षा यांना धोरणातील अनिश्चिततेचा फटका बसणार नाही, याची जबाबदारी सरकारचीच आहे.